

ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА РЕАЛИЗИРАНИТЕ ОБУЧЕНИЯ И ПЛАН ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА ПРОДЪЛЖАВАЩО ОБУЧЕНИЕ

**по обществена поръчка „Повишаване
компетентността на съдебните служители –
статистици и на членовете на КПКИТС и
КАОСНОСВ: обучение, оценка и въвеждане на
методика и програма“**

ОБОСОБЕНА ПОЗИЦИЯ 3: „ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА РЕАЛИЗИРАНИТЕ ОБУЧЕНИЯ ПО ПРОЕКТА И РАЗРАБОТВАНЕ НА ПЛАН ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА ПРОДЪЛЖАВАЩО ОБУЧЕНИЕ“

СОФИЯ

16.06.2015 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

	стр.
I. КОНТЕКСТ НА ОЦЕНКАТА НА ПРОВЕДЕНИТЕ ОБУЧЕНИЯ	4
II. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ОЦЕНКАТА НА ПРОВЕДЕНИТЕ ОБУЧЕНИЯ	5
III. МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ОЦЕНКА НА ОБУЧЕНИЯТА	6
<i>Инструментарий</i>	7
РАЗДЕЛ I: ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА ПРОВЕДЕНИТЕ ОБУЧЕНИЯ	10
I. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА ОБУЧЕНИЯТА НА СТАТИСТИЦИ И СЪДЕБНИ СЛУЖИТЕЛИ, ИЗВЪРШВАЩИ СТАТИСТИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ, В ОРГАНИТЕ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ	10
1. <i>Обучителна програма за статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности</i>	10
2. <i>Целеви групи</i>	13
<u>2.1. Профил на обучените лица</u>	14
3. <i>Анализ на ефективността и удовлетвореността на обученията за статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности</i>	17
<u>3.1 Оценка на ефективността на обученията за статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности</u>	17
<u>3.2. Оценка на удовлетвореността от обученията за статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности</u>	20
4. <i>Постижения и предизвикателства на обученията за статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности</i>	21
5. <i>Обобщение за ефективността на обученията за статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности</i>	26
II. ОЦЕНКА НА ОБУЧЕНИЕТО ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ЗНАНИЯ И УМЕНИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РАЗРАБОТЕНАТА МЕТОДИКА ЗА ПРОВЕРКА И КОНТРОЛ НА СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ, ОТЧИТАЩИ ДЕЙНОСТТА НА СЪДЕБНИТЕ ОРГАНИ И СЪДИИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, С ЧЛЕНОВЕ НА КПКИТС И КАОСНОСВ НА ВСС	28
1. <i>Обучителна програма за придобиване на знания и умения за прилагане на разработената методика за проверка и контрол на статистически данни, отчитащи дейността на съдебните органи и съдиите в Република България, за членове на КПКИТС и КАОСНОСВ на ВСС (обучение за работа с методиката).</i>	28
2. <i>Целева група</i>	30
3. <i>Анализ на ефективността и удовлетвореността на обучението за придобиване на знания и умения за прилагане на разработената методика за проверка и контрол на статистическите данни, отчитащи дейността на съдебните органи и съдиите в Република България, за членове на КПКИТС и КАОСНОСВ на ВСС (обучение за работа с методиката).</i>	31
<u>3.1. Оценка на пробирването на разработената методика за проверка и контрол на статистическите данни, отчитащи дейността на съдебните органи и съдиите в Република България.</u>	32
<u>3.2. Удовлетвореност от обучението за придобиване на знания и умения за прилагане на разработената методика за проверка и контрол на статистическите данни, отчитащи дейността на съдебните органи и съдиите в Република България, за членове на КПКИТС и КАОСНОСВ на ВСС (обучение за работа с методиката)</u>	39
4. <i>Постижения и предизвикателства на разработената методика за проверка и контрол на статистическите данни, отчитащи дейността на съдебните органи и съдиите в Република България, за членове на КПКИТС и КАОСНОСВ на ВСС.</i>	41

5. Обобщение за ефективността на обучението за придобиване на знания и умения за прилагането на методиката за проверка и контрол на статическите данни, отчитащи дейността на съдебните органи и съдиите в Република България, за членове на КПКИТС и КАОСНОСВ на ВСС, и нейното пробиране (обучение за работа с методиката).	43
III. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА ОБУЧИТЕЛНИТЕ ПРОЦЕСИ	45
1. Предложения на участниците в обученията – статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности	45
2. Предложения на участниците в обучението за придобиване на знания и умения за прилагане на разработената на методиката за контрол и проверка на статистически данни	49
IV. СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ, ПРИОРИТЕТНИ НАПРАВЛЕНИЯ, СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ	51
РАЗДЕЛ II: План за въвеждане на продължаващо обучение в съдилищата по отношение на дейността на съдебните статистици и служителите, отговарящи за съдебната статистика	58
1. ЦЕЛ	58
2. МЕРКИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ	59
3. ОТГОВОРНИ ЛИЦА	64
ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ВЪВЕЖДАНЕ НА ПЛАНА В ДЕЙСТВИЕ	65
ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОДЪЛЖАВАЩИ ОБУЧЕНИЯ	66
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	67

I. КОНТЕКСТ НА ОЦЕНКАТА НА ПРОВЕДЕНИТЕ ОБУЧЕНИЯ

Настоящият проект се осъществява в ситуация, когато е налице признаван факт относно обстоятелството, че доверието на обществото към съдебната система и към способността ѝ да бъде гарант за справедливост продължава да бъде критично ниско. Ето защо, са необходими конкретни действия, свързани с осигуряване на добро управление както от страна на ВСС и административните ръководители, така и от страна на председателите на всеки съдебен състав по отношение на отделните производства, включително по-добра организация на ресурсите, адекватното управление на кадрите, бюджетното планиране, статистиката и отчитането.

Проведените обучения за повишаване компетентността на статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, в органите на съдебната власт, и на членове на КПКИТС и КАОСНОСВ съответстват на политиката на ВСС. Обученията осигуряват полезна информация и спомагат за поддържането на доброто изпълнение на работата, повишаването на мотивацията и удовлетвореността, подобряването на качеството, ефикасността и ефективността на работата.

В този смисъл **реализираните за първи път обучения с различни групи служители** – статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, в органите на съдебната власт, и на членове на КПКИТС и КАОСНОСВ имат за цел постигането на резултат в работещи решения за тях, и съответно могат да позволят провеждането на устойчиви реформи в споменатите области.

II. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ОЦЕНКАТА НА ПРОВЕДЕНИТЕ ОБУЧЕНИЯ

Качествената оценка за ефективността на осъществените обучения по проекта може да доведе до устойчивост на постигнатите резултати и да допринесе за повишаване на цялостната ефективност на съдебната система.

Въз основа на оценката е създадена стабилна основа за бъдещо доразвиване и мултиплициране на ефекта от извършените обучения за статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, в органите на съдебната власт, и членовете на Комисията по Професионална квалификация, информационни технологии и статистика и на Комисията по Анализ и отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт към Висшия съдебен съвет (ВСС).

Реализирането на обученията дава възможност за **практическо приложение в следните области:**

1. **Повишаване на капацитета, компетентността и квалификацията** на служителите от звената в съдебната система, свързани с обработката на статистическа информация.
2. **Подобряване и модернизация на работните процеси** в съдебната система.
3. **Качествено и достоверно събиране на данни** в рамките на съдебната система, въз основа на единна методология.
4. Въвеждане на **измерими показатели**, които могат да послужат за аналитична дейност **по отношение на дейността на съдебните органи**, разбирани в най-широк смисъл.
5. **Обективно и достоверно измерване на натовареността на магистратите** има пряко отношение към дейността на ВСС по отношение на прогнозиране, бюджетиране, администриране, управление и контрол.
6. **Повишаване на прозрачността и отчетността** в системата.

III. МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ОЦЕНКА НА ОБУЧЕНИЯТА

При изготвянето на инструментите за оценка на проведените обучения са спазени основните методи за набиране на информация и анализ, както следва:

- Количествени методи за набиране и анализ на социологическа информация - те осигуряват изключително висока степен на представителност на получените данни;
- Качествени методи за набиране и анализ на социологическа информация – характеризират се с по-ниска степен на структурираност и по-голяма интензивност при общуването с лицата, от които се набира информация;
- Допълващи техники за набиране на информация и анализ.

Всеки един от тези методи притежава различни възможности и има специфични ограничения, поради което те се използват в комбинация, която е с висока степен на съгласуваност от гледна точка на получаване на съвместима информация.

При формулировката на въпросите и твърденията в различните инструменти са спазени основните правила, които осигуряват максимална достоверност на отговорите на респондентите, а именно:

- Въпросите и отговорите не съдържат внушение, което по един или друг начин да насочва изследваните лица към определени отговори, да прави някои отговори по-желани или по-престижни, създавайки изкуствена възможност те да бъдат давани по-често от други;
- За затворения тип въпроси предварително са формулирани възможните отговори, които предвиждат възможни случаи, независимо от очакванията колко респонденти ще отговорят на всеки от тях;
- Въпросите и отговорите са формулирани по равностоеен начин, така че различните отговори носят еднаква смислова стойност;

- Отговорите образуват единна скала и се отнасят до един и същи признак.

Инструментарий

За целите на оценката на обучението са съставени методики с цел набиране и анализ на информация за ефективността на проведените обучения:

1. Методика за оценка на ефективността на проведените обучения със съдебни служители – статистици, в органите на съдебната власт (по обособена позиция 1).
 - а. Анкетна карта за набиране и анализ на информация за ефективността на обучението за съдебни служители – статистици, в органите на съдебната власт. Тя се състои от 58 въпроса и твърдения от затворен тип с определени варианти за отговор и 9 въпроса от отворен тип с възможност за изразяване на свободен отговор. Въпросите и твърденията в анкетната карта изследват базисните и специфичните аспекти на отделните направления за оценка на ефективността на обучението.
 - б. Фокусиран въпросник за удовлетвореността от обучението. Въпросникът за оценка на степента на удовлетвореност от обучението съдържа 16 въпроса от затворен тип с определени варианти за отговор и 3 въпроса от отворен тип с възможност за изразяване на свободен отговор. Въпросите и твърденията са насочени към събиране на информация за обучението като цяло, както и за различни негови аспекти.
 - в. Фокусиран въпросник за полуструктурирано дълбочинно интервю. Фокусираният въпросник за полуструктурирано дълбочинно интервю съдържа 9 въпроса от отворен тип, които

предполагат свободно изразяване на мнението на обучаемите. Въпросите са ориентирани към извличане на информация за ефективността на обучението, удовлетвореността от него и препоръки за бъдещи обучения.

2. Методика за оценка на пробирането на методика за контрол и проверка на статистическите данни (по обособена позиция 2).

- a. Анкетна карта за набиране и анализ на информация за оценка на пробирането на методиката за контрол и проверка на статистическите данни. Анкетната карта се състои от 29 въпроса и твърдения от затворен тип с определени варианти за отговор. Въпросите и твърденията в анкетната карта изследват базисните и специфичните аспекти на отделните аспекти на предложената методиката за контрол и проверка на статистическите данни.
- b. Фокусиран въпросник за удовлетвореността от обучението за придобиване на знания и умения за прилагане на разработената методика за контрол и проверка на статистическите данни. Въпросникът за оценка на степента на удовлетвореност от обучението съдържа 12 въпроса от затворен тип с определени варианти за отговор. Твърденията са насочени към събиране на информация за обучението като цяло, както и за различни негови аспекти.
- c. Фокусиран въпросник за полуструктурирано дълбочинно интервю. Фокусираният въпросник за полуструктурирано дълбочинно интервю съдържа седем въпроса от отворен тип, които предполагат свободно изразяване на мнението на обучаемите. Въпросите са ориентирани към извличане на информация за оценка на пробирането на методиката за контрол и проверка на статистическите данни и обучението за

работа с нея, удовлетвореността от него и препоръки за бъдещи обучения.

В края на всеки един от инструментите е поместен блок за демографски признаци на изследваните лица, като категорично е споменато, че тези данни ще се използват конфиденциално единствено и само за обобщение на резултатите.

РАЗДЕЛ I: ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА ПРОВЕДЕНИТЕ ОБУЧЕНИЯ

I. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА ОБУЧЕНИЯТА НА СТАТИСТИЦИ И СЪДЕБНИ СЛУЖИТЕЛИ, ИЗВЪРШВАЩИ СТАТИСТИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ, В ОРГАНИТЕ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

1. Обучителна програма за статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности

За постигането на целите в рамките на изпълнението на дейностите по обособена позиция 1 – Дейност 2, са изпълнени следните **задачи**.

A. Идентифицирана е необходимостта от специализирано обучение на съдебните статистици, както и на тези служители от съдебната системата, които са отговорни за събирането и обобщаването на данни в основата на изготвените доклади – анализи, отчитащи дейността на районите, окръжните, апелативните, военните и административните съдилища в Република България.

B. Разработена е ОБУЧИТЕЛНА ПРОГРАМА, която съдържа шест модула. Програмата е предоставена на хартиен и дигитален носител. При обученията е използван интерактивен метод. Обученията са много добре логистично осигурени – за всеки от участниците е осигурен преносим компютър (лаптоп). Обученията са проведени в зали, снабдени със съответната презентационна техника, отговаряща на съвременните стандарти и изисквания.

Разработените модули от обучителната програма са напълно съпоставими с предварително зададените цели на проекта и съдържат следните теми:

B.1. Тема 1 „Идентификация, събиране и визуализиране на данни“:

- V.1.1. Статистиката и статистическото мислене. Смисъл и цели на статистическите обобщения;
- V.1.2. Технологии и инструменти при идентифицирането, събирането и визуализирането на данни. Деловодни системи. Статистически единици;
- V.1.3. Основни източници на информация;
- V.1.4. Идентификация на индикатори;
- V.1.5. Събиране на данни по а) видове регистри; б) видове съдилища; в) видове дела;
- V.1.6. Описателни статистики;
- V.1.7. Едномерни и двумерни разпределения;
- V.1.8. Графични техники за описание на данните. Визуализация и представяне на данните. Често допускани грешки.

V.2. Тема 2 „Организация на данни“:

- V.2.1. Разпознаване на основните видове данни, съпоставимост на данните при работата с различни деловодни системи и различни регистри;
- V.2.2. Първична и вторична обработка на данни;
- V.2.3. Анализ на валидността и надеждността на данните;
- V.2.4. Организиране на данните в таблици на база ключови дименсии.

V.3. Тема 3 „Водене на регистри“:

- V.3.1. Видове регистри и видове данни, които служат на съдебната статистика;
- V.3.2. Идентифициране на основни предимства и недостатъци на данните от регистри;
- V.3.3. Предимства на административните данни от регистър;
- V.3.4. Основни проблеми при воденето на регистри;
- V.3.5. Използване на данните от регистър;

В.3.6. Управление на информацията. Обобщение на данни от различни регистри за съдебната статистика. Начини на интерпретиране на данните. Най-често допускани грешки.

В.4. Тема 4 „Методи на статистическата извадка“:

- В.4.1. Причини за използването на извадки;
- В.4.2. Вероятностни и не-вероятностни извадки;
- В.4.3. Случайни извадки;
- В.4.4. Стратифицирана случайна извадка;
- В.4.5. Систематична извадка;
- В.4.6. Основни понятия при дизайна на извадки – популация, елемент, извадкова единица, извадкова рамка, извадка, правило за включване в извадката;
- В.4.7. Надеждност, валидност и точност на статистическите оценки
- В.4.8. Оценка на спецификата на съдебната статистика, с оглед ползваните методи на статистическа извадка.

В.5. Тема 5: „Генериране на извадки от Excel“:

- В.5.1. Принципи на работа с електронни таблици, структуриране и обем на информацията в масиви от данни;
- В.5.2. Генериране на извадки от Excel;
- В.5.3. Оценка на спецификата на съдебната статистика, с оглед генерирането на извадки;
- В.5.4. Примерен масив от специфични данни за съдебната система;
- В.5.5. Избор на адекватен метод за статистическа извадка спрямо нуждите на съдебната статистика.
- В.5.6. Решаване на практически казус за генериране на извадки за нуждите на съдебната статистика.

В.6. Тема 6 „Коефициент на корелация“:

- В.6.1. Вероятности и вероятностни разпределения;

В.6.2. Статистически изводи: доверителни интервали, тестване на хипотези, грешки от първи и втори тип, ниво на значимост и т.нар. *p*-стойност;

В.6.3. Основни статистически тестове;

В.6.4. Сравняване на извадки;

В.6.5. Коефициенти, описващи статистически зависимости;

В.6.6. Коефициент на корелация.

В.6.7. Използване на коефициент на корелация за нуждите на съдебната статистика. Формулиране на изводи и интерпретация на данни

С. Провеждане на обучение, съгласно разработената програма, по теми и модули, в рамките на общите цели, свързани с осигуряване на набиране на достоверна информация, както и начинът на обобщаване на информацията и ползването на статистически методи и форми за определяне на резултати.

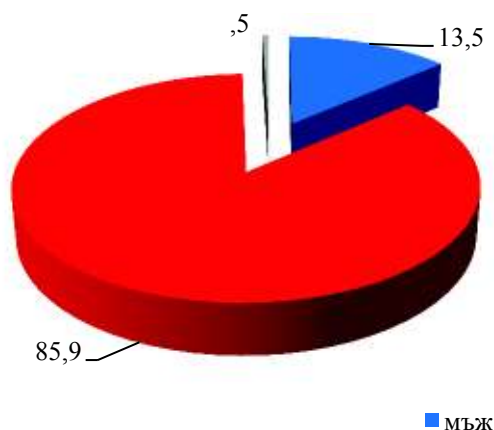
2. Целеви групи

Целевите групи по проекта за обучение на статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, включват:

- Съдебни статистици от съдилища: 20 бр.;
- Съдебни служители, извършващи статистическа дейности: 178 бр.,
от:
 - Районни съдилища
 - Окръжни съдилища
 - Апелативни съдилища
 - Военни съдилища
- Статистици от Висшия съдебен съвет - 2 бр.

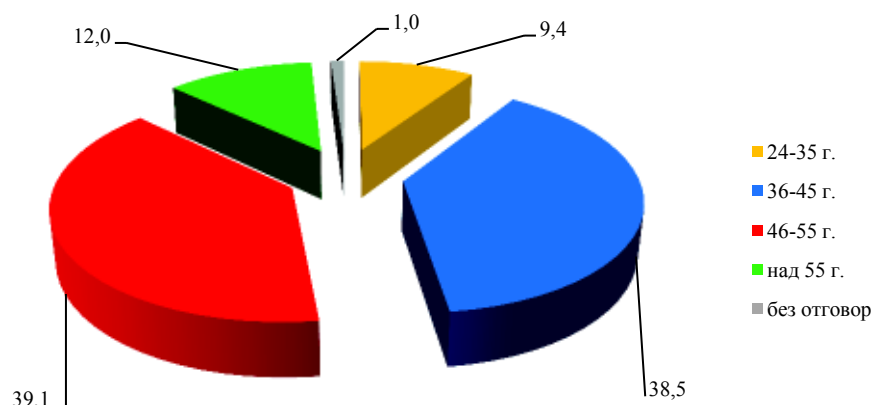
2.1. Профил на обучените лица

Проведените обучения със статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, включват общо 192 души. Те са разделени в девет групи, разпределени в зависимост от региона, възрастта, образованието и пола. По-голямата част от обучаемите са жени (165 д.), отколкото мъже (26 д.), един човек не посочил отговор (вж. фиг. 1).

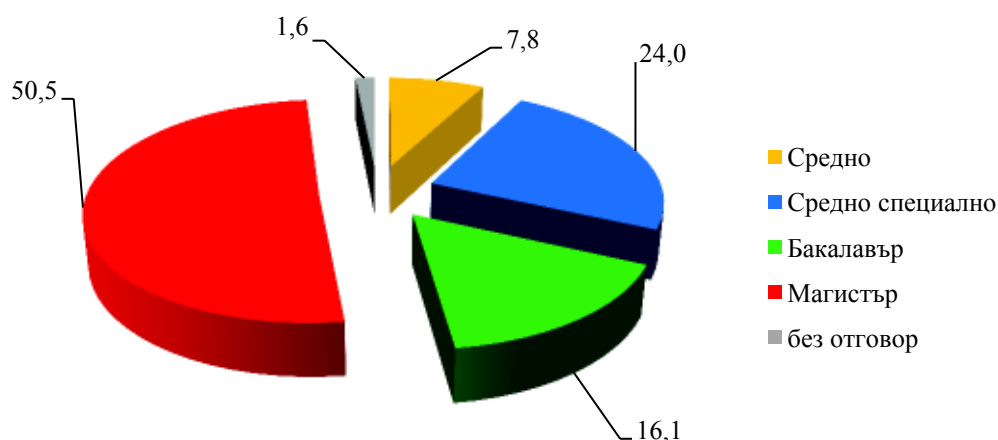
Фиг. 1. Разпределение на обучаемите според пола (в %)

В зависимост от възрастта данните за участниците са следните – 24-35 годишна възраст – 18 д., 36-45 годишна възраст – 74 д., 46-55 годишна възраст – 75 д. и над 55 годишна възраст – 23 д. Двама от участниците не са посочили в коя възрастова категория попада. Данните са представени на фигура 2. Преобладаващи са участниците на възраст между 36 и 45 години и между 46 и 55 години.

Фиг. 2. Разпределение на обучаемите в зависимост от възрастта (в %)

Според образованието на обучаемите данните са следните: са със средно образование - 15 д., средно специално образование - 46 д., бакалавър – 31 д., магистър – 97 д., без отговор - 3д. (вж. фиг. 3).

Фиг. 3. Разпределение на обучаемите според образователния ценз (в %)

Разпределението на обучаемите от деветте групи е следното:

- първа група (20-22.04.2015 г.) включва общо 18 души от Бургаска област (10 д. от гр. Бургас и по 4 д. от гр. Сливен и гр. Ямбол),

- втора група (22-24.04.2015 г.) - участие взимат 20 д. от Пловдивска област (8 д. от гр. Пловдив, 7 д. от гр. Пазарджик, 4 д. от гр. Стара Загора и 1 ч. от гр. Карлово),
- трета група (24-26.04.2015 г.) обединява представители на Хасковска област и в нея участват 20 д. (7 д. от гр. Хасково, по 6 д. от гр. Кърджали и гр. Смолян и 1 ч. от гр. Девин). Важно е да се отбележи, че 5 д. от обучаемите не са посочили данни за този признак.
- четвърта група (11-13.05.2015 г.) включва общо 23 души от гр. София и София-област (21 д. от гр. София и по 1 човек от София-област и гр. Елин Пелин),
- пета група (13-15.05.2015 г.) - участие взимат 21 д. от Югозападна България (8 д. от гр. Благоевград, 5 д. от гр. Перник, 4 д. от гр. Монтана и по 1 ч. от гр. Кюстендил и гр. Радомир),
- шеста група (15-17.05.2015 г.) обединява представители на Северна и Северозападна България и в нея участват 23 д. (7 д. от гр. Враца, 6 д. от гр. Плевен, 4 д. от гр. Видин и по 1 ч. от гр. Никопол, гр. Козлодуй и гр. Лом). Важно е да се подчертае, че 4 д. от обучаемите не са посочили данни за този признак.
- седма група (18-20.05.2015 г.) включва общо 22 души от гр. Варненска област (8 д. от гр. Добрич, 6 д. от гр. Силистра, 5 д. гр. Варна и по 1 човек от гр. Балчик, Девня и Тутракан),
- осма група (20-22.05.2015 г.) - участие взимат 22 д. от област Велико Търново, Ловеч и Габров (7 д. от гр. Велико Търново, 5 д. от гр. Ловеч, 3 д. от гр. Габрово, 2 д. от гр. Тетевен, и по 1 ч. от гр. Севлиево, Горна Оряховица и Луковит, 2 д. не са посочили града),
- девета група (22-24.05.2015 г.) обединява представители на областите Русе и Шумен и в нея участват 18 д. (5 д. от гр. Търговище, по 4 д. от гр. Русе и гр. Шумен, 3 д. от гр. Разград и 2 д. не са посочили града). Важно е да се отбележи, че 4 д. от обучаемите не са посочили данни за този признак.

Получените резултати показват, че по-голямата част от обучаемите, които работят като статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, и участват в обучението, са жени и твърде малък е делът на мъжете. По отношение на възрастта може да се каже, че повече от половината от участниците са между 36 и 55 годишна възраст, като делът на по-младите служители, които работят като статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, и са включени в обучението, е най-малък. Данните за образователното равнище на обучаемите са показателни – повече от две трети от участниците в обучението, които работят като статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, са завършили магистърска и бакалавърска степен, а една трета са тези със средно и средно специално образование. Според региона, в който работят обучаемите, разпределението е равномерно.

3. Анализ на ефективността и удовлетвореността на обученията за статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности

3.1. Оценка на ефективността на обученията за статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности

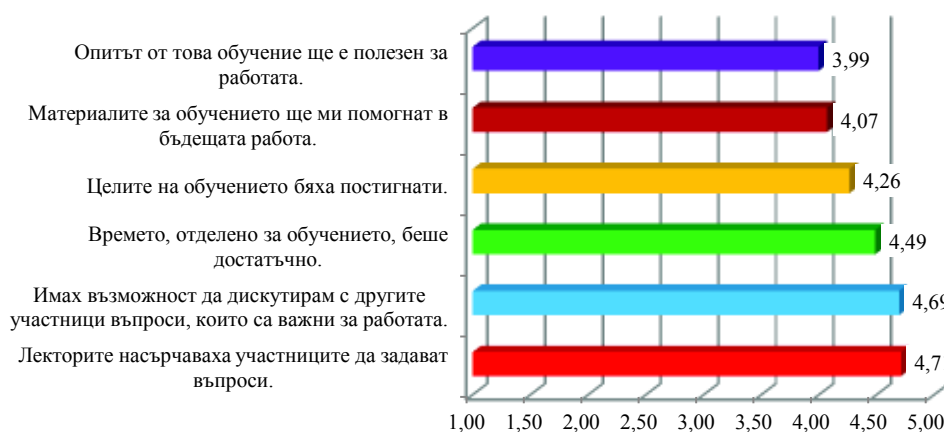
Събраните данни от анкетните карти, въпросниците за удовлетвореността и интервютата са обработени с помощта както с количествени статистически техники и анализи (описателни и дедуктивни), така и с качествени методи – контент анализ. По този начин се осигурява възможност за съпоставимост на получените резултати от използването на тези количествените и качествените методи.

За оценка на ефективността на обучението са използвани 15 въпроса с четири степенна скала. Те формират обща скала за оценка на ефективността на проведеното обучение. Възможните вариации на стойностите по скалата,

измерваща ефективността на обучението, са от 15 до 60. Получените резултати по скалата варират от 28 до 60, като средната е $X=48,49$, най-често срещаната оценка (модата) е 55, а медианата е 49. Въз основа на тези данни е направен извод, че участниците дават много високи оценки за проведеното обучение и по-специално за неговата ефективност.

Цялостната оценка на съдържанието на обучението се формира въз основа на 14 въпроса с петстепенна скала за оценка. Тя варира от 14 до 70. Най-ниската стойност, която е получена, е 15, а най-високата – 65. Средната стойност е $X=53,41$, най-често срещаната е – 65, а медианата е 56. Тези резултати красноречиво сочат, че съдържанието на обучението и на темите, включени в него, едновременно с практическите примери и упражнения, се оценяват високо положително и показват, че подобен род обучения се приемат като полезни и практични. Също така като такива, които ще рефлектират положително и върху пряката работа на съдебните статистици.

За оценка на съдържанието на обучението в настоящия документ са представени най-значимите резултати. Оценката на съдържанието на обучението се извършва с петстепенна скала, която варира от 1 (много лошо) до 5 (отлично). Данните са представени на фигура 4.

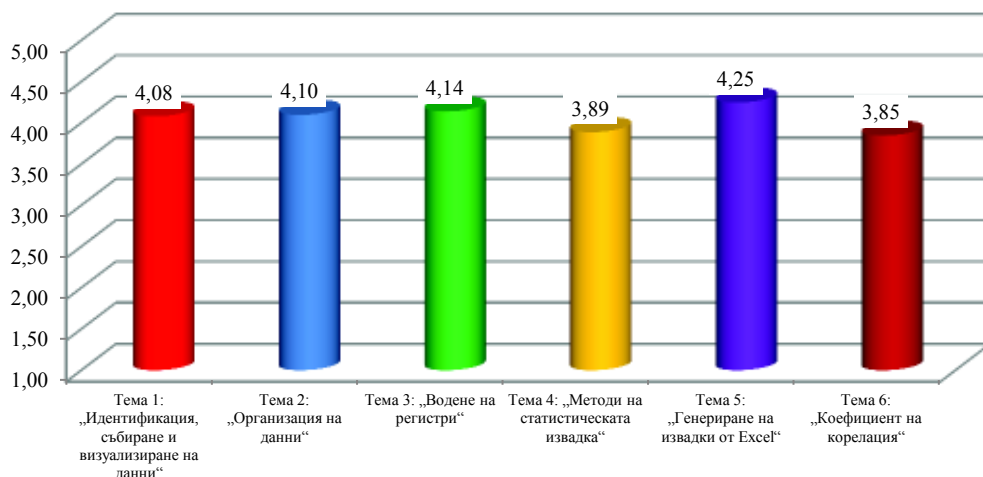

Фиг. 4. Оценка на съдържанието на обучението (по средни стойности)

Най-високо е оценено насърчаването на участниците да задават въпроси, следвани от възможностите за дискусии между участниците, времето, отделено за обучението. Категорични са и високите оценки за това, че целите на обучението са постигнати, а също така и за това, че материалите от обучението ще бъдат в помощ за бъдещата работа. По-ниско, но в положителната част на скалата е и оценката за полезността за работата, от опита, придобит в обучението.

Представените шест твърдения формират обща скала за оценка на обучението като цяло, която варира от 6 до 30. Най-ниските стойности, които са получени, са 12, а най-високите – 30. Средната оценка е 26, най-често срещаната оценка е 30, а медианата - 27. Този резултат е още едно доказателство за високите положителни оценки на проведените обучения.

Оценката на степента на усвояване на знанията за всяка една от шестте теми, включени в обучението, се извършва с петстепенна скала за оценка, която варира от „1 – в много малка степен“ до „5 – в много голяма степен“. Получените данни са много високи и показват положителното отношение на обучаемите (вж. фиг. 5).

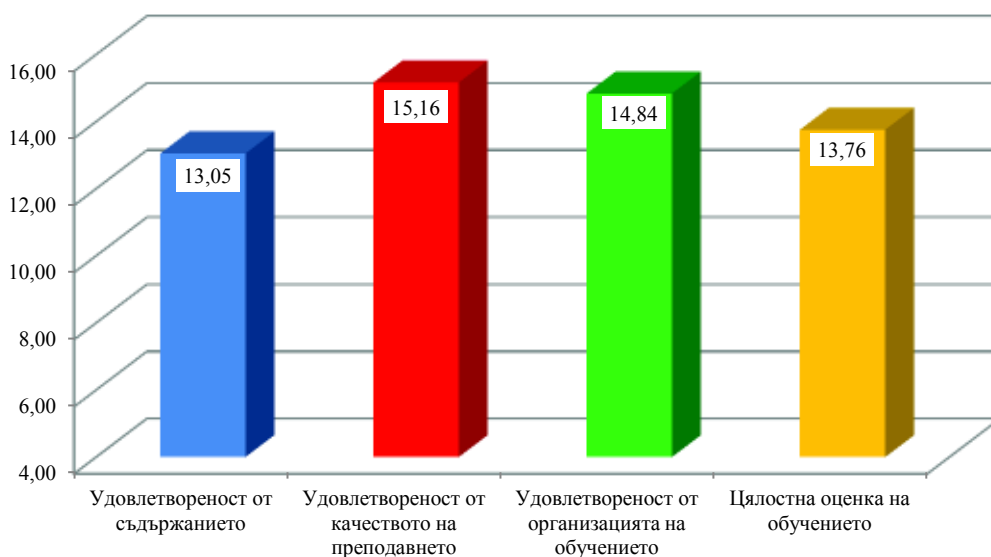
Фиг. 5. Оценка на темите, включени в обучението (по средни стойности)

Най-високо е оценена темата за генериране на извадки, следвана от водене на регистри, организация на данни, идентификация, събиране и визуализиране на данните. Малко по-ниски са оценени темите за методите на статистическата извадка и коефициент на корелация, но те са в положителния регистър на скалата.

Подобни са резултатите за полезността на преподаваните теми в обученията.

3.2. Оценка на удовлетвореността от обученията за статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности

За оценка на удовлетвореността от обученията е използван въпросник, който съдържа 6 твърдения с четиристепенна скала за оценка. Те формират четири скали. Резултатите от тях са представени на фигура 6. Оценките по отделните скали показват много високи стойности по отношение на удовлетвореността от различните аспекти на проведеното обучение.

Фиг. 6. Удовлетвореност от обучението (по средни стойности)

Високи положителни оценки са приписани на **удовлетвореността от съдържанието на обучението, точната и ясна информация, усвоените нови знания и умения, ползата за работата, връзката между теория и практика.**

По отношение на аспектите за качеството на преподаване също са установени много **положителни оценки за квалификацията на лекторите, обясненията на понятията, така че да бъдат разбрани от всички, насърчаването на активното участие на обучаемите, ефективното разпределение между теория и практика.**

За удовлетвореността по отношение на **организацията на обучението** се регистрират също **много положителни оценки за използваните технически средства и предоставените материали.**

Цялостната оценка за удовлетвореността показва, че най-удовлетворени са участниците от:

- **формата на обучение,**
- **интересните теми,**
- **цялостната полза от обучението.**

Получените резултати недвусмислено показват **силно чувство на удовлетвореност** както като цяло от обучението, така и от различните му аспекти.

4. Постижения и предизвикателства на обученията за статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности

Събраната информация за ефективността на обученията очертава следната картина.

Ясна и категорична е високата оценка на обученията, свързана с голямата полза от подобен род обучения от гледна точка както на

придобиването на нови знания и умения, така и от задълбочаването и усъвършенстването им.

Категорично положително е отношението както към съдържанието на отделните теми, включени в обучението, към стила и методите на преподаване на лекторите, възможността за споделянето на опит и добри практики по време на дискусиите, практически насочените казуси, които рефлектират положително върху пряката дейност на съдебните статистици.

Много високо е оценена логическата структура на съдържанието на обучението, неговата последователност и описание, както и включените примери. Аналогични оценки са дадени за разбираемия начин, по който е представено съдържанието на обучението и ясно дефинираните цели. Също така високо е оценен интересният начин на поднасяне на материала. Много позитивни са и оценките, които се отнасят до придобитите нови знания, а също и тяхното допълване и задълбочаване на знанията. Много висока е оценката на обучението от гледна точка на факта, че то ще допринесе за придобиването и развитието на практическите умения, което ще рефлектира върху това обучаемите да се чувстват по-сигурни в изпълнението на конкретните си задачи в работата.

Много положително се оценяват материалите, които са подходящи за опита на обучаемите. Изключително положителна е оценката, че обучението оправдава потребностите на служителите – статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, както и че придобитите знания и умения ще могат да се използват в работата. Подобни са и приписаните високи оценки на използваните примери и упражнения, които са полезни за пряката работа на съдебните статистици. В този смисъл са и оценките за това, че обучението е било съобразено със специфичните особености на обучаемите.

Висока положителна оценка е приписана на обратната връзка, която участниците са получили за представянето си по време на обучението, както и възможността за активно участие в процеса на обучение

Силно положително са оценени използваните ресурси в обучението:

- **за всеки от участниците е осигурен преносим компютър (лаптоп) със съответния софтуерен продукт. По този начин обучаемите имат възможност самостоятелно да се научат да работят с програмата (Excel), която ще се използва в пряката работа на съдебните служители – статистици,**
- **използваната презентационна техника, която осигурява отлична възможност за съвременен интерактивен начин на преподаване.**

Лекторите в обученията са оценени изключително положително и по-конкретно:

- висока квалификация,
- подготовка,
- компетентност,
- начин на поднасяне на информацията,
- достатъчно добро и подробно обяснение по зададените въпроси,
- иновативни подходи при презентациите,
- добре систематизирана информация, както и поднасянето ѝ по достъпен начин.

Организацията и материалната база на обучението са оценени като отлични. Обученията създават възможност за:

- обмяна на опит между колегите от различните региони и съдилища,
- споделяне на добри практики,
- обсъждане на проблеми и възможни решения;
- отлична база за провеждане на обученията.

Темите на обучението са оценени много високо като актуални и значими от гледна точка на:

- ясната систематизация и начина на представяне,
- връзка на теорията с практиката,
- висока оценка на темите за идентификация и събиране на данни, водене на регистри, методи на статистическата извадка и генериране на извадки.

Висока оценка е поставена на *практическото приложение на придобитите и усъвършенствани знания и умения*:

- използваните **практически примери и решаваните практически задачи и казуси** - **изключително полезни** за обогатяване на знанията и практическото приложение на придобитите умения от обучението.
- усъвършенстване на знанията за работа с програмата Excel, на възможностите, които тя има за визуализация на информацията и работата с таблиците.
- **получените знания ще намерят своето практическо приложение в конкретната работа.**

Проведеното обучение е допринесло за задълбочаване на познанията за анализиране на статистически данни, тяхната организация в по-точни категории, за развиването на логическото им мислене и връзката между практиката и статистическите методи.

Обучението е допринесло за усъвършенстване на знанията и уменията за **работа с програмата Excel** и възможностите на същата за създаване на графики и работа с отделните таблици. В този аспект най-точно участниците са успели да се справят с **темата за статистическите данни и генерирането на извадки, работата с графичното представяне на данните и визуализация на информацията.** По-конкретно става въпрос за аспектите на приложимостта на

графиките, свързани с изготвянето на статистически отчети. Всички това е оценено като изключително полезно за анализа на статистическите данни, както и за по-добрата визуализация на резултатите. Обобщаването на данни и генерирането на извадки се възприема като подпомагащо за оптимизацията на работата на съда като цяло. В този аспект са **задълбочени познанията и уменията за генериране и обработка на таблици с извличане на необходимите данни, както и случаен избор на генериране на дела при съответните проверки, обработка на масивите и т.н.**

Усвояването на нови знания и умения, както и тяхното задълбочаване и развиване от настоящото обучение ще допринесат за по-голямата увереност служителите – статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, при успешното им приложение в работата. Най-уверени обучаемите ще се чувстват при решаването на проблемите, свързани с генериране на извадки от Excel, анализирането на генерираните данни, съпоставянето на получената информация, извличането на данни за съответните цели и, като цяло, работата с бази данни. Също така от някои детайли, свързани с работата с таблиците, графиките, извадковото разпределение, взаимовръзките между показателите (корелациите), възможностите за визуализиране на данните.

Предизвикателства, с които ще се сблъскат участниците в обучението в реалната си работа, прилагайки придобитите по време на това обучение знания и умения, се отнасят до опасенията за разчитането на анализа на данни и признаването на статистическия анализ като отчитащ тенденциите. Основното предизвикателство е **приложението на наученото в пряката работа, с надеждата да не се налага да се проверяват резултатите по стария ръчен метод.** Друг важен момент се отнася до **работата в екип и минимизирането на грешките**, което ще допринесе за по-точна статистика и по-верен анализ. Предизвикателства са свързани с коректността на въведените данни, а също така и с качество на събиране на данните за попълване на статистическите форми,

както и несъответствията между изискваната информация и генерираната такава от деловодната програма.

Като цяло, резултатите показват, че **обучението на съдебните статистици и служители, отговарящи за съдебната статистика, е оценено като високо ефективно.**

В този смисъл може да се направи заключение, че **обучението е постигнало своите цели.**

5. Обобщение за ефективността на обученията за статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности

Получените резултати за оценка на ефективността на проведеното обучение с девет групи (статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности) показват **много високи положителни оценки за ефективността на обучението както като цяло, така и за различните му аспекти.** Аналогични са резултатите за **цялостната положителна оценка за съдържанието обучението.** Подобни са данните за **полезността на застъпените теми в обучението, както и степента на усвояване на преподаваните знания и умения.** Изключително висока е оценката за **компетентността на лекторите и стила им на преподаване – обяснения на сложната терминология и понятия на достъпен за обучаемите език, връзката на казусите със спецификата на работата на съдебните статистици.**

Високо е оценена удовлетвореността като цяло от обучението и по-конкретно от основните аспекти, която е в силна корелация с оценката за ефективността на проведеното обучение.

Резултатите от отворените въпроси към анкетната карта, към въпросника за удовлетвореността и интервютата също са силно съпоставими. Те дават и допълнителна информация за свободно изразените мнения и становища за предизвикателствата, с които участниците в обученията трябва да се справят при прилагането на усвоените от обучението знания и умения. Също така са изключително полезни от гледна точка на вижданията за бъдещите действия в работата на съдебните статистици и служители, отговарящи за съдебната статистика, съответно служители, членове на ВСС и необходимостта от последващи регулярни обучения, които могат да допринесат за повишаване на качеството и ефективността в работа, което да рефлектира върху прозрачността на съдебната система в България.

II. ОЦЕНКА НА ОБУЧЕНИЕТО ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ЗНАНИЯ И УМЕНИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РАЗРАБОТЕНАТА МЕТОДИКА ЗА ПРОВЕРКА И КОНТРОЛ НА СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ, ОТЧИТАЩИ ДЕЙНОСТТА НА СЪДЕБНИТЕ ОРГАНИ И СЪДИИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ С ЧЛЕНОВЕ НА КПКИТС И КАОСНОСВ НА ВСС

1. Обучителна програма за придобиване на знания и умения за прилагане на разработената методика за проверка и контрол на статистически данни, отчитащи дейността на съдебните органи и съдиите в Република България, за членове на КПКИТС и КАОСНОСВ на ВСС (обучение за работа с методиката)

За постигането на целите в рамките на изпълнението на дейностите по обособена позиция 2 е проведено обучение за прилагане на изготвена методика за проверка и контрол на статистически данни (обучение за работа с методиката). Проведено е двудневно обучение, програмата на което включва следните теми.

1. Основни статистически методи и тяхното използване:

- Неправилна употреба на статистиката;
- Институционализация на статистиката;
- Обект, предмет, методи и задачи на статистиката;
- Дескриптивна и дедуктивна статистика;
- Грешки при приложение на статистическите методи.

2. Изисквания при събирането на статистическа информация:

- Събиране на статистическа информация;
- Планиране на изследването;
- Източници на данни;

- Точност на измерването;
- Съгласуване на целите на изследването според надеждността и точността на информацията;
- Интерпретация на данните;
- Последствия от използването на «ненадеждна» информация;
- Конвенционален подход за определяне на качеството на данните.

3. Некоректно използване на статистическата информация:

- Очаквани отклонения от действителната картина;
- Безсмислени тълкувания на различията;
- Псевдо информация;
- Общи съвети за определяне на неверните твърдения;
- Грешки при графичните представяния.

4. Извличане на информация и защита на информацията:

- Европейската статистическа система;
- Статистика на съдебната система в рамките на ЕС;
- Ефикасност при използването на данни за съдебната система;
- Терминологията в различните съдебни системи;
- Причини създаващи трудности при анализа.

5. Проучване на литература:

- Публикации по темата;
- Представяне на доклади със статистически данни;
- „Статистически” подход при откриване на грешки;
- Стандарти на статистическата информация.

2. Целева група

Целевата група включва членове на КПКИТС и КАОСНОСВ на ВСС.

В проведеното обучение за работа с методиката за контрол и проверка на статистическите данни участват общо 17 членове на ВСС от две комисии: „Комисия по професионална квалификация, информационни технологии и статистика“ (КПКИТС) и „Комисия по анализ и отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт“ (КАОСНОСВ). От тях 27,8% са членове на КПКИТС, 33,3% - членове на КАОСНОСВ, 16,7% са членове и на двете комисии, а 22,2% не са посочили отговор. Според пола 16,7% са мъже, 72,2% - жени, и 11,1% - не са посочили отговор. По отношение на възрастта разпределението е следното: по 22,2% между 36 и 45 годишна възраст и между 46 и 55 годишна възраст, 38,9% - над 55 годишна възраст, и 16,7% - без отговор. Според демографските данни може да се направи заключението, че почти равномерно са представени и двете комисии на ВСС, по-голямата част са жени, с превес на лицата до 55 годишна възраст.

3. Анализ на ефективността и удовлетвореността на обучението за придобиване на знания и умения за прилагане на разработената методика за проверка и контрол на статическите данни, отчитащи дейността на съдебните органи и съдиите в Република България, за членове на КПКИТС и КАОСНОСВ на ВСС (обучение за работа с методиката).

Основните цели по изпълнението на дейностите по обособена позиция 2 се съсредоточават върху анализ на методите на работа, ефективност и ефикасност на събиране и обработване на данни, в т.ч. и по отношение на използваните статистически форми и информация, анализ на натовареността на отделни звена в системата въз основа на статистически измервания и анализ на методите за оповестяване на отчетите за дейността.

За постигането на целите в рамките на изпълнението на дейностите по обособена позиция 2 – Дейност 3, за поставени за решаване следните задачи:

- Изготвяне на аналитичен доклад за състоянието на прилаганите стандарти и практики за отчитане дейността на районите, окръжните, апелативните, военните и административните съдилища в Република България, съдържащ детайлна информация за:
- Изготвяне на методология на проведените проучвания, получените резултати, идентифицираните предизвикателства и възможности за развитие, както и основните изводи от анализа;
- Проучване на нивото на хармонизиране на събираната статистическа информация, отнасяща се до отчитането на дейността на съдилищата в рамките на използваните съдебни информационни системи в Република България чрез сравнителен анализ на прилаганите подходи при въвеждане, отчитане и агрегиране на статистическите данни (проучване на използваната информационна среда и техническа

реализация; статистически анализ на наличните данни; идентифициране на източници на смущения в качеството и съпоставимостта на събираната статистическа информация).

- Разработване на методика за контрол и проверка на статистическите данни, отчитащи дейността на съдебните органи и съдиите в Република България.
- Пробиране (пилотно тестване и събиране на обратна връзка) на изготвения първи вариант на методика за контрол и проверка на статистическите данни и провеждане на обучение на членовете на „Комисия по професионална квалификация, информационни технологии и статистика“ и „Комисия по анализ и отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт“ към ВСС, за придобиване на знания и умения за прилагане на разработената методология.

3.1. Оценка на пробирането на методиката за проверка и контрол на статистически данни, отчитащи дейността на съдебните органи и съдиите в Република България

За изготвянето на методика е направено проучване на основните закони и вътрешни документи, които имат отношение по изпълнение на дейността по ОП 2 – Дейност 3. В нея ясно и точно е дефинирана целевата група, за която тя е предназначена. Също така е систематизирана информацията от качествените методи по изследваните теми. Представено е и обобщение на информацията от количествените методи. Обсъдени са и основните проблеми, дефинирани въз основа на проучванията. Акцентът е поставен върху методическите насоки за контрол и проверка на статистическите данни. Направените предложения се отнасят до следното:

- разработване на подробни указания за съдържанието на показателите в статистическите форми и интегрирането им,
- въвеждане на контрол между данните в отделните статистически форми,
- осигуряване на максимална съгласуваност на показателите в различните статистически форми,
- въвеждане на нови категории (редове и колони) в отчетните форми,
- разработване на класификатор на видовете дела по шифри и внедряването му в деловодните системи,
- автоматизиране на системата за набиране на статистическата информация, чрез разширяване на възможностите на деловодните системи,
- повишаване на компетентността на съдебните деловодители,
- разработване и поддържане на интерактивна онлайн система „Въпроси и отговори“ по казуси.

Основен момент в методиката е разработването на два основни подхода за намаляване на допусканите грешки (от чисто техническо естество) и за подобряване на обективността и сравнимостта на събираната информация. Първият от тях се отнася до изготвянето на обединени отчетни форми (електронни таблици) за максимално улесняване на въвеждането на информацията. Чрез логически проверки и автоматичното прехвърляне на информация от едно приложение в друго, както и актуализирани отчетни форми, обединени за всеки съд в един файл. Вторият подход е свързан с разработването на унифицирани указания за попълване на отчетите, за всеки тип съд. Указания са разработени в две части – по същество и технически. В методиката са включени и разработените указания за работа с индекси от инстанционната проверка на съдебните актове по граждански, наказателни и административни дела, разработени от КПКИТС.

Методиката завършва с изводи и препоръки за унифициране и автоматизиране на процесите на събиране и обработка на данните с цел намаляване на допусканите грешки и спестяване на времето на съдебните статистици и служители. Те могат да се обобщят по следния начин:

- Разработване на класификатор на видовете дела по шифри и внедряването му в деловодните системи,
- Автоматизиране на системата за набиране на статистическата информация, чрез разширяване на възможностите на деловодните системи за извличане на събираната статистическа информация.

Направените предложения могат да бъдат предмет на по-всеобхватни и централизирани интервенции на национално ниво.

Пробирането на методиката е направено чрез попълване на реални статистически данни от предишни периоди в разработените нови електронни отчетни форми и е извършено преди провеждането на обучението за членовете на двете комисии. За целта от страна на Възложителя са предоставени отчетни таблици на съдилища от всеки тип, по един голям и един малък съд.

Данните от предишни отчетни таблици са нанесени в разработените нови електронни форми и е извършено наблюдение на засичането на грешки и несъответствия.

Резултатите показват, че въведените контроли и проверки работят, като дори са засечени грешки във някои от подаваните в предишни години отчети, които досега не е било възможно да бъдат проследявани чрез използването на ръчния метод на проверка.

В рамките на пробирането на методиката е представено предложение за електронната таблица, която да обобщава данните за статистическите отчети. По време на обучението за придобиването на знания и учения за прилагане на разработената методика подробно е разяснена работата по въвеждането на

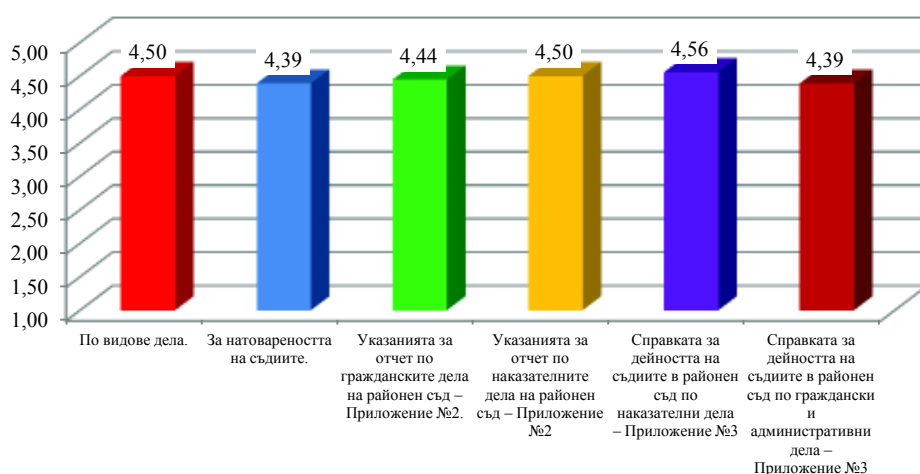
данните за статистическите форми и в рамките на практическите задачи и пробирана методика в учебна среда. Представен е и примерен вариант на работата на методиката въз основа на данни от Районен съд – гр. Трън.

Цялостната оценка за пробирането на разработената методика за проверка и контрол се извършва въз основа на 22 твърдения с четиристепенна скала за оценка. Данните очертават следната картина на резултатите.

Най-високо е оценена възможността за разработване на обединени отчетни форми, следвана от логическата организация, възможността за въвеждане на унифициран подход за попълване на отчетните форми, както и че методиката е разбираема. На следващо място също с еднакви стойности са оценени предложенията за въвеждане на нови категории в отчетните форми, възможностите за повишаване на компетентността на съдебните деловодители и логически контрол за проверка и засичане на суми в отделните приложения. В скалата на високите положителни оценки са ясно дефинираните цели на методиката и включването на разработения класификатор на видовете дела по шифри. Следват възможностите за минимизиране на грешките, както и че предложената методика е подходяща за нивото на опит на съдебните статистици. Силно положително е оценен фактът, че предложената методика удовлетворява нуждите на ВСС, че е съобразена със специфичните изисквания за анализ и отчитане на степента на натовареност на органите в съдебната власт и внедрява разработения класификатор за деловодните системи. Еднакви оценки, също положителни са приписани на възможността за въвеждане на контрол между данните в отделните статистически форми, за това че методиката спестява преписването на данни от едно приложение в друга, както и че е последователна и с необходимото описание. Относително по-ниски, но също така положително, са оценени подробните указания за съдържанието на показателите в статистическите форми, възможността за автоматизиране на системата за набиране на статистическа информация, както и осигуряването на максимална съгласуваност на показателите в различните статистически форми.

Всички твърдения формират обща скала за цялостната оценка на методиката за контрол и проверка на статистическите данни. Възможните за вариация стойности по скалата, измерваща ефективността на обучението, са от 22 до 88. Получените резултати по скалата варират от 56 до 88, като средната е $X=77,88$, най-често срещаната оценка (модата) и медианата са с еднакви стойности - 79. Тези данни показват, че участниците като цяло дават много високи оценки на предложената методика и по-специално за нейната ефикасност, което може да повиши ефективността в работата не само на съдебните статистици, но и за цялостната ефективност на съдебната система. Това ще създаде стабилна основа за бъдещо доразвиване и мултиплициране на ефекта от извършените обучения за статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, и членовете на „Комисия по професионална квалификация, информационни технологии и статистика“ и на „Комисия по анализ и отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт“ към ВСС.

Оценката на приложимостта на указанията към предложената методика е се извършва с шест твърдения, оценявани с петстепенна скала за оценка. Получените резултати очертават следната картина (вж. фиг. 7).

Фиг. 7. Приложимост на указанията към методиката (по средни стойности)

Най-високо е оценена приложимостта на справката за дейността на съдиите в районен съд по наказателни дела, следвана от указанията за общата отчетност по видове дела и указанията за отчет по гражданските дела на районен съд. Малко по-ниски, но положителни стойности са приписани на указанията за отчет по гражданските дела на районен съд. С еднакви стойности са оценени указанията за общата отчетна форма за натовареността на съдиите и справката за дейността на съдиите в районен съд по граждански и административни дела.

Общата скала, която образуват тези твърдения, показва цялостната оценка за приложимостта на указанията към методиката за контрол и проверка на статистически данни. Тя варира от 6 до 30. В конкретната извадка най-ниската стойност, която е получена е 19, а най-високата – 30. Средната стойност е 26,77, най-често срещаната (модата) е – 30, а медианата е 28. Тези резултати красноречиво показват, че членовете на ВСС, включени в обучението за работа с методиката, оценяват много високо приложимостта на указанията към нея. Всичко това показва, че те могат да рефлектират положително не само върху пряката работа на съдебните статистици, но и върху цялостната работа на съдебната система.

Най-добре в методиката е разработена възможността за **автоматизирането и намаляването на ръчната работа**. Тя е съобразена с новостите в законодателството, като **дава възможност за унифициране на обективната информация и разработването на електронна форма, обединяваща статистическите данни**. Също така дава възможност за **въвеждане на механизъм и инструкции за контрол и проверка чрез електронна форма на статистическите данни**, както и за **въведения логически контрол за проверка**. Разработеният класификатор на видовете дела по шифри и внедряването му в деловодството е много добре направено, а също така **много добре са разработени и отделните приложения към методиката**.

След провеждане на обучението за придобиване на знания и умения за прилагане на разработената методиката за контрол и проверка на статистическите данни с членовете на двете комисии към ВСС – КПКИТС и КАОСНОСВ, и в частност след практическите задачи в обучението, методиката е ревизирана. В нея са отразени всички предложения. Указанията към методиката са предоставени на всеки отделен съд. Отделните документи и разработените нови електронни отчетни форми трябва са достъпни на Интернет страницата на ВСС в секция „Съдебна статистика, регистри/отчетни форми“. Взети са решения:

- за отстраняване на някои терминологични неточности в електронните форми.
- Указанията по отношение на Индексите за резултатите от инстанционната проверка на съдебните актове, разработени от КПКИТС, макар и да не са продукт на настоящия договор, но като съществена част от статистическата отчетност на съдилищата и имащи пряка връзка с контрола на качеството на данните, в полза на целостта и оперативното прилагане на Методиката като цялостен документ, са инкорпорирани в нея.

След отстраняване на всички коментари и финализиране на проекта методиката е представена на служители от съдилищата. Обратната връзка за представянията на методиката е положителна

Поради необходимостта от пилотно тестване на методиката в реални условия, което е възможно единствено в рамките на реално отчитане, което е след 01.07.2015 г. (за първото шестмесечие на 2015 г.), е проведена работна среща със служителите от отдел „Статистически анализ и обработка на данни“. На срещата са представени основни теоретични насоки и практически съвети по отношение на евентуална необходимост от редакции в Указанията, така че да се

осигури възможност за актуализиране на всички отчетни форми и указания в случай на възникнала нужда.

Важно е да се подчертае, че понастоящем ВСС разработва изцяло нови шифри за отчитане на делата. Тези шифри предстои да влязат в сила най-рано през 2016 г. и също така ще допринесат за повишаване качеството на събираната информация, тъй като са по-подробни. По този начин могат да се минимизират неяснотите по отношение на шифъра, който да се зададе на дадено дело.

Като цяло, **предложената методика и указанията към нея са много добре разработени**. Тя дава **максимална възможност за избягване на случайни грешки**, за **максимално засичане на данни от едни отчетни форми към други**, както и за **автоматично прехвърляне на данни от едно приложение в друго** и за **логически контрол на данните**.

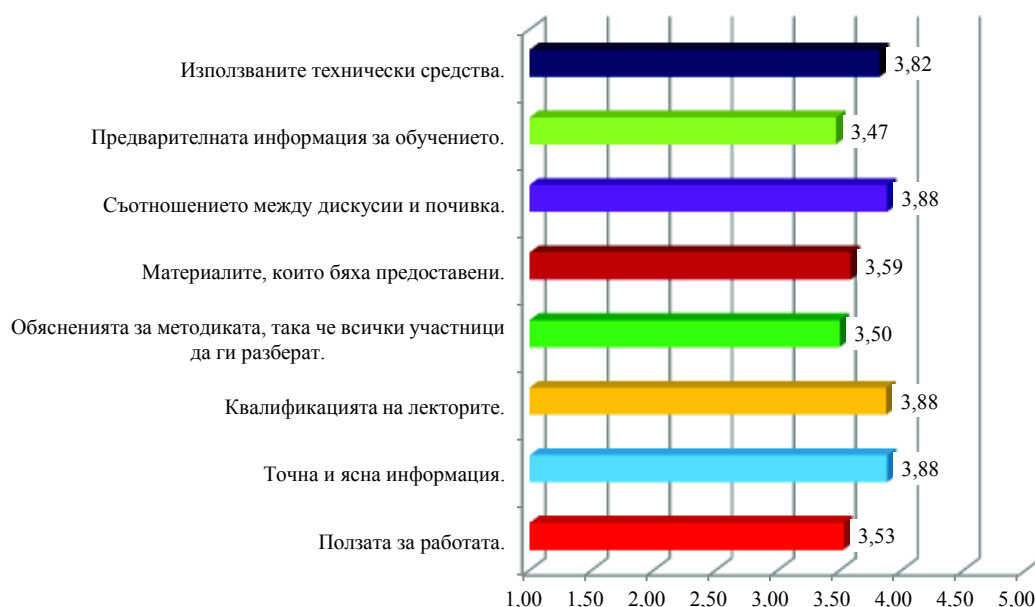
3.2. Удовлетвореност от обучението за придобиване на знания и умения за прилагане на разработената методиката за проверка и контрол на статическите данни, отчитащи дейността на съдебните органи и съдиите в Република България, за членове на КПКИТС и КАОСНОСВ на ВСС (обучение за работа с методиката).

За оценка на лекторите са дадени четири твърдения, които се оценяват в петстепенна скалата за оценка. Като цяло, оценките са силно положителни по отношение на подготовката на лекторите, на ясните обяснения и отговори на поставените въпроси, както и за връзката на указанията с казусите от практиката.

Общата скала, която образуват тези твърдения, показва цялостната оценка за лекторите, изготвили и апробиращи методиката за контрол и проверка

на статистически данни. Тя варира от 4 до 20. Най-ниската стойност, която е получена, е 16, а най-високата – 20. Средната стойност е 19,5, а най-често срещаната (модата) е 20. Тези резултати красноречиво показват, че членовете на ВСС, включени в обучението за работа с методиката, оценяват много високо лекторите.

Допълнително са оценени различни аспекти на обучението, което се извършва с осем твърдения с петстепенна скала за оценка. Данните са представени на фигура 8.

Фиг. 8. Удовлетвореност от обучението (по средни стойности)

Най-високи оценки са поставени на удовлетвореността от точната и ясна информация, квалификацията на лекторите и съотношението между дискусии и почивки. На следващо място са използваните технически средства и предоставените материали, както и ползата за работата. На предпоследно и последно място е удовлетвореността от обясненията и предварителната информация, но техните оценки са в положителния регистър на скалата за отговори.

Общата скала, която образуват тези твърдения, показва цялостната оценка за удовлетвореността от проведеното обучение за придобиване на знания и умения за прилагане на разработената методика за контрол и проверка на статистически данни. Тя варира от 8 до 32. Най-ниската стойност, която е получена, е 22, а най-високата – 32. Средната стойност е 29,12, а най-често срещаната (модата) е 30. Тези резултати красноречиво показват, че членовете на ВСС, включени в обучението за работа с методиката, се чувстват силно удовлетворени.

Много висока е оценката за удовлетвореността от обучението за придобиване на знания и умения за прилагане на разработената на методиката, от точната и ясна информация, квалификацията на лекторите, от обясненията и предварителната информация, от предоставените материали и ползата за работата.

Като цяло, резултатите показват, че **проведеното обучение** с членовете на двете комисии към ВСС за придобиване на знания и умения за прилагане на разработената методика за контрол и проверка на статистическите данни **е оценено като високо ефективно.**

В този смисъл може да се направи заключение, че **обучението е постигнало своите цели.**

4. Постижения и предизвикателства на разработената методика за проверка и контрол на статистическите данни, отчитащи дейността на съдебните органи и съдиите в Република България.

Предложената методика има **ясно дефинирани цели, съобразена със специфичните изисквания за анализ и отчитане на степента на натовареност на органите на съдебната власт. Методиката е съобразена с**

нивото на опит на съдебните статистици и служители, отговарящи за съдебната статистика, съответно служители, членове на ВСС и специфичните изисквания за анализ и отчитане на степента на натовареност на органите в съдебната власт. Тя е разбираема и структурирана логически, включва подробни указания за съдържанието на показателите в статистическите форми. Методиката като дава възможност за:

- разработване на **обединени отчетни форми**,
- уеднаквяване на подхода за **попълване на отчетните форми**,
- съдържа предложения за **въвеждане на нови колони и редове** в отчетните форми,
- **логически контрол** за проверка и засичане на суми в отделните приложения в последователността при попълването на данните,
- включване на разработения класификатор на **видовете дела по шифри**,
- **минимизиране на грешките**,
- внедряване на разработения класификатор за деловодните системи,
- въвеждане на **контрол между данните в отделните статистически форми**,
- **автоматизиране на системата** за набиране на статистическа информация,
- осигуряването на **максимална съгласуваност** на показателите в **различните статистически форми**.

Предложената методика е оценена много високо и нейното приложение в съдебната система може да повиши ефективността на работата не само на съдебните статистици, но и цялостната работа на съдебната система. Това ще създаде **стабилна основа за бъдещо доразвиване и мултиплициране на ефекта от извършените обучения за статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, и за членовете на Комисията по Професионална квалификация, информационни**

технологии и статистика и на Комисията по Анализ и отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт към ВСС.

Силно положително е оценена **приложимостта на изготвените указания към методиката**, в т.ч. на отделните приложения:

- **справка за дейността на съдиите по наказателни дела**,
- **обща отчетност по видове дела**,
- **отчет по гражданските дела** на районен, окръжен, апелативен и административен съд,
- **отчет по наказателните дела** на районен, окръжен, апелативен, административен и военен съд,
- **обща отчетна форма за натовареността на съдиите граждански, наказателни и административни дела**,
- **справка за дейността на съдиите по граждански и административни дела**.

Допълнително е дадена висока оценка на лекторите по отношение на подготовката им, на ясните обяснения и отговори на поставените въпроси, както и за връзката на указанията с казусите от практиката.

5. Обобщение за ефективността на обучението за придобиване на знания и умения за прилагане на разработената методика за проверка и контрол на статическите данни, отчитащи дейността на съдебните органи и съдиите в Република България, за членове на КПКИТС и КАОСНОСВ на ВСС (обучение за работа с методиката).

Обучението за придобиване на знания и умения за прилагане на разработената методика за контрол и проверка на статистическите данни е оценено високо положително по отношение на ефективността на методиката

като цяло, както и за различните ѝ аспекти. Цялостната оценка за нейното съдържание също е положителна, както и за приложимостта на указанията към нея. Изключително високо е оценена компетентността на лекторите и стила им на преподаване – обясненията на сложната терминология и понятията на достъпен език, както и връзката на казусите със спецификата на работата на съдебните статистици.

Удовлетвореността от обучението за придобиване на знания и умения за прилагане на разработената методика за контрол и проверка на статистическите данни като цяло и конкретните аспекти също е **много висока**.

Резултатите от интервютата също са силно съпоставими с оценката за ефективността и приложимостта на методиката и указанията към нея, както и с удовлетвореността от обучението за нейното пробиране. Те дават обаче и допълнителна информация за свободно изразените мнения и становища за бъдещото приложение на методиката в работата на съдебните статистици, както и за предизвикателствата, с които те трябва да се справят.

Качествената оценка за ефективността на осъществените дейности по проекта предполага устойчивост на постигнатите резултати и повишаване на цялостната ефективност на съдебната система. Всичко това ще рефлектира върху създаването на стабилна основа за бъдещо доразвиване и мултиплициране на ефекта от извършените обучения за статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, съдебни служители, извършващи статистическа дейност, членовете на Комисията по Професионална квалификация, информационни технологии и статистика и на Комисията по Анализ и отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт към Висшия съдебен съвет (ВСС).

III. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА ОБУЧИТЕЛНИТЕ ПРОЦЕСИ

1. Предложения на участниците в обученията – статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности

Повишаването на качеството на обучението се свързва с **надграждането на теми**, които поставят акцент върху **връзката със съдебната статистика и са свързани с конкретната работа и практическото приложение**. Казусите да се извличат от практиката на съдебната статистика. Също така включване на повече самостоятелни задачи, като се отделя повече време за практическа работа.

Лекторите да познават задълбочено методиката на съдебната статистика, а също така в обученията участие да вземат статистици и юристи от ВСС.

Провеждане на практически обучения по региони и по видове съдилища.

Създаване на единна информационна система на съдилищата с цел уеднаквяване на формите. Своевременно отразяване на настъпилите промени в законодателството в статистическите форми.

Създаване на единна методика и критерии, които да се прилагат при извличане на данни за съдебните дела, пряко свързани с изискванията на съдебната статистика.

Разписване на точни и ясни методически указания и инструкции за попълване на статистическите форми, изисквани от ВСС.

Разработване на по-подробни указания за попълването на статистическите отчети, които да подпомогнат уеднаквяването в различните съдилища, като методологията се базира на попълването и изготвянето на формите, предложени от ВСС. По-голямата яснота в дейността по извличането на данни и периодичните отчети на съдебните статистици. Това може да

минимизира или да премахне противоречията в таблиците на статистическите форми.

Провеждане на дискусии с експерти от Комисията по анализ и отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт и членове на ВСС.

Непрекъсната връзка между събиращите и анализиращите информацията.

Обсъждане на извличането и обработването на информацията от статистическите отчети и по-засилена и интензивна комуникация със статистици от ВСС.

Увеличаване времетраенето на обучението.

Провеждане на други такива подобни обучения, за да се затвърди наученото, за задълбочаване на теоретичните познания, както и за предоставяне на допълнителна литература по разглежданите теми.

В следващи обучения да бъдат застъпени темите за:

- събиране и обобщаване на информацията за атестиране на магистратите и по-точно част 4 от Единния формуляр, съпоставимо с приложение № 3 за съдиите
- разпределение на видовете дела съобразно шифрите в съдебната статистика и най-често срещаните проблеми,
- работата и попълването на статистическите сведения, изисквани по формите на ВСС,
- работа с деловодната програма САС, поддържането ѝ, както и усложненията при генерирането на данни за исканите справки,
- работа с електронни таблици.

При подбора на статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, да има ясни критерии по отношение на изискванията за

образование, знания и умения за работа със софтуерни програми. Уеднаквяване на знанията на служителите, изпълняващи длъжността съдебен статистик.

Провеждане на съвместни обучения между събиращите информация и анализиращите я, както и обучения по Excel.

Провеждане на периодични и текущи обучения, както по нови теми, така и за затвърждаване на вече придобитите знания и умения.

Всички статистици и представители на ВСС да преминат през такъв тип обучения.

Създаване на единна методика за изготвяне на статистическите анализи и уеднаквяване на практиките и разработване на подробни указания за изготвяне на отчетите.

Провеждане на специализирани обучения, по време на които може да се обменя опит, да се споделят добри практики между колеги, което ще има позитивен ефект върху пряката работа. В този план е и предложението да се организират повече срещи и обучения, които да се превърнат в ежегодна практика.

Включване и на съдебните секретари, които в някои съдилища изпълняват дейността на статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, в подобен тип обучения.

Въвеждащо обучение на новопостъпили съдебни служители, които да имат начални познания по математика и статистика, както и компютърни умения.

Обученията да се провеждат веднъж годишно за актуализиране на системата, както и при промени в законодателството, като се осигурява възможност за участие в обученията, а също и включване на повече служители.

Обучения по програмата Access, мрежи за сигурност на бази данни, по управление на човешките ресурси и др.

Разработване на курсове в дистанционна форма.

Създаване на форум или сайт, където да се обсъждат проблемите на статистиците от съдебната система.

Остро се поставя въпросът за обновяване на техниката – на много места се работи с морално остаряла техника, на която не могат да се качат новите версии на компютърните програми.

След обучението може да се очаква единодействие в дейността на служителите, занимаващи се със статистическа дейност, и минимизиране на различията. Също така се очаква да бъде въведена единна методология за уеднаквяване на работата на съдилищата.

2. Предложения на участниците в обучението за придобиване на знания и умения за прилагане на разработената методика за контрол и проверка на статистически данни

Методиката и указанията към нея е важно да бъдат приети от ВСС.

Създаване и приемане на единна деловодна информационна система с ясни и точни указания.

Пилотно въвеждане на методиката и указанията към нея в няколко съдилища от различен вид и обем дейности. След пробирването на методиката в рамките на пробен период е важно да се проучи мнението на магистратите, административните ръководители, както и на служителите, които изпълняват функции на статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности.

Анализ на резултатите от пилотното прилагане на методиката и въвеждане на необходимите корекции за хармонизация на информацията.

Провеждане на обучения за работата с методиката и указанията към нея: за съдебните статистици, административните им ръководители и за новопостъпили.

Въвеждане на методиката в работата на съдилищата.

Гратисен период, в който ще функционират стария и новия начин на въвеждане на данните, за могат да бъдат засечени и анализирани. Въз основа на анализа да бъдат изведени съответните заключения за ефективността на въведената методика и указанията към нея.

При необходимост от въвеждане на промени, да се проведат допълнителни специализирани обучения.

При настъпване на законодателни промени – актуализиране на методиката и указанията към нея.

Периодични, текущи обучения за повишаване компетентността на съдебните служители.

IV. СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ, ПРИОРИТЕТНИ НАПРАВЛЕНИЯ, СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ

В настоящия документ, представяме обобщените резултати за проведените обучения, както в рамките на обособена позиция 1, така и при изпълнението на обучението, предвидено в обособена позиция 2 по проект № С 13-24-1/13.03.2014 г. - *„Повишаване на компетентността на съдебните служители – статистици в органите на съдебната власт и на членове на КПКИТС и КАОСНОСВ“* по договор за безвъзмездна финансова помощ, финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет 2007 – 2013 г.“ (ОПАК), Приоритетна ос II „Управление на човешките ресурси“, Подприоритет 2.4. „Компетентна съдебна система и ефективно управление на човешките ресурси“, Бюджетна линия BG051PO002/13/2.4-12. Последователно, са представени поредицата от осъществени аналитични и оценъчни действия, които съпровождат протичането на всяка позиция и са насочени както към нейните резултати, в това число и са представени резултатите от осъществените постоянна обратна връзка и непрекъснатия мониторинг, който се осъществява при изпълнението на дейностите по проекта.

В изпълнение на целта да се анализират ефективността и устойчивостта на постигнатите резултати и тенденциите за тяхното дългосрочно въздействие, се налагат следните изводи:

Постигната е основната цел на обученията на служители – статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, на членовете на двете комисии - Комисията по Професионална квалификация, информационни технологии и статистика и Комисията по Анализ и отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт към ВСС, за пробирането на методиката за контрол и проверка на статистическите данни, а именно:

Този документ е създаден в изпълнение на проект № С 13-24-1/13.03.2014 г. - *„Повишаване на компетентността на съдебните служители – статистици в органите на съдебната власт и на членове на КПКИТС и КАОСНОСВ“* по договор за безвъзмездна финансова помощ, финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет 2007 – 2013 г.“ (ОПАК), Приоритетна ос II „Управление на човешките ресурси“, Подприоритет 2.4. „Компетентна съдебна система и ефективно управление на човешките ресурси“, Бюджетна линия BG051PO002/13/2.4-12.

1. **Разширяване на професионалните знания и умения** на съдебните статистици и съдебните служители, извършващи статистическа дейност, което ще доведе до по-висока ефективност при изпълнение на служебните задължения.
2. **Повишаване на ефективността** за управление на съдебните служители и магистрати, с оглед **обективното отразяване дейността на съдилищата**, водещо до насърчаване ефективността на правосъдието и растежа.
3. **Подобряване на работните процеси в съдебната система.**
4. Придобитите и усъвършенствани знания и умения ще рефлектират върху **подобряването на работата на служителите – статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, работещи в съдебната система.**
5. **Повишаване на прозрачността и отчетността в системата**, както и до нарастване на доверието във възможностите и капацитета на съдебната система, което ще се отрази и в осезаемо повишаване на удовлетвореността на заинтересованите страни.
6. **Предложената методика и указанията към нея са много добре разработени.** При въвеждането ѝ в пряката работа това ще даде максимална възможност за:
 - a. **избягване на случайни грешки,**
 - b. **максимално засичане на данни от едни отчетни форми към други,**
 - c. **за автоматично прехвърляне на данни от едно приложение в друго,**
 - d. **логически контрол на данните при постъпването на попълнените отчетни форми във ВСС.**
7. **Повишаването на компетентността на служителите от звената в съдебната система, свързани с обработката на статистическа информация ще позволи:**

- a. **качествено и достоверно събиране на данни** в рамките на съдебната система,
 - b. създаване на механизъм за дефиниране и приемане на програмни цели по отделните показатели за ефективност и качество, които да бъдат залагани във всеки следващ бюджет, с отчитане на спецификата на отделните звена на съдебната власт, включително техните подразделения и регионалните нужди,
 - c. **обвързване на бюджетирането на отделните звена на съдебната система с отчетените резултати** от работата им в съответствие с определените програмни цели,
 - d. **активно управление на натовареността, условията на труд и броя на магистратите,**
 - e. **качествено представяне на дейността на съдебната система** пред обществото, и въвеждане на измерими показатели, които могат да послужат за аналитична дейност по отношение на дейността на съдебните органи, разбирани в най-широк смисъл.
8. Утвърждаване на институционалния капацитет на ВСС, който ще може ясно и точно да контролира и засича грешките при отчитането на дейността на съдиите. Това ще рефлектира положително върху ефективността на работата на съвета.
9. Постигане на резултат в работещи решения за ВСС, което да позволи провеждането на устойчиви реформи.
10. Постигане на европейските стандарти чрез залагане на реалния измерител за качеството на правосъдието, който да осмисли и редица чисто технически елементи от съдебната реформа, както и елементи, свързани с повишаване на институционалния капацитет, реализирано и посредством развитието на административен капацитет на членове на ВСС.

Въз основа на данните на анализа, считаме че се постига доразвитие на резултатите от изпълнените предходни две позиции, а именно:

А) Съгласно Обособена Позиция 1 – Дейност 2 по проекта: Идентифициране на необходимостта от специализирано обучение на съдебните статистици и тези служители на съдебната системата, които са отговорни за събирането и обобщаването на данни в основата на изготвените доклади – анализи, отчитащи дейността на районите, окръжните, апелативните, военните и административните съдилища в Република България, както и провеждане на обучение въз основа на разработена обучителна програма и провеждане на обучение, съгласно нея, разработено по теми и модули, в рамките на общите цели, свързани с осигуряване на набиране на достоверна информация, както и начинът на обобщаване на информацията и ползването на статистически методи и форми за определяне на резултати;

Б) Съгласно Обособена Позиция 2 – Дейност 3 по проекта: разработване, пробирание и последващо финализиране на Методика за контрол и проверка на статистическите данни - отчитащи дейността на районите, окръжните, апелативните, военните и административните съдилища в Република България и съответно провеждане на обучение на членовете на Комисия "Професионална квалификация, информационни технологии и статистика" и Комисия по анализ и отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт към ВСС, за придобиване на знания и умения за прилагане на разработената методология.

От друга страна, качествената оценка на осъществените дейности по проекта, води до устойчивост на постигнатите резултати от проекта, което от своя страна ще допринесе за повишаване цялостната ефективност на съдебната система и ще създаде стабилна основа за бъдещо доразвиване и мултиплициране на ефекта от извършените обучения за статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, и членовете на Комисия „Професионална квалификация, информационни технологии и статистика“ и на

Комисия по Анализ и отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт към ВСС.

Устойчивостта на резултатите е отразена и във втората част на разработвания стратегически документ, а именно в разработения план за продължаващо обучение.

Проведените обучения на статистици и съдебни служители, изпълняващи статистически дейности, както и обучението на настоящи и бъдещи членове на Комисията по Професионална квалификация, информационни технологии и статистика и Комисията по Анализ и отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт към ВСС (при съобразяването че, според чл.16, ал.1 от Правилник за организацията на дейността на Висшия съдебен съвет и неговата администрация е предвидена възможност за промяна на изборните членове в постоянните комисии след изтичане на период от две години и половина), за въвеждането на методиката за контрол и проверка на статистическите данни, отчитащи дейността на съдебните органи и съдиите в Република в България, ще даде възможност за извеждане на съизмерими статистически данни, при съответната гаранция за тяхната достоверност, актуалност и коректност. Това може да се постигне чрез детайлни, измерими и проверими показатели за ефективност и качество, специфични за всяко звено на съдебната власт с оглед функциите му, както и чрез разработването на система от показатели, позволяваща остойността на работата на отделния магистрат и служител, и проследяване на нейната ефективност.

Въз основа на резултатите от оценката, и изводите, свързани с евентуалното предприемане на коригиращи управленски действия, следва да се предвиди последователно прилагане на мерки и решения за постигане на максимална устойчивост на резултатите от постигнатите цели, свързани с повишаване на компетентността на служителите от звената в съдебната система, свързани с обработка на статистическа информация, което от своя страна, да доведе до качествено и достоверно събиране на данни в рамките на съдебната

система, въз основа на единна методология, а от друга страна, до качествено представяне на дейността на съдебната система пред обществото, и въвеждане на измерими показатели, които могат да послужат за аналитична дейност по отношение на дейността на съдебните органи, разбирани в най-широк смисъл на реформа.

В този смисъл, считаме че стратегическата цел, приоритетните направления и специфичните цели, по които следва се предприемат съответните мерки, като последващи действия, гарантиращи устойчивост на постигнатите резултати, следва да се дефинират както следва:

Стратегическа цел: По-добро управление на съдебната система

Приоритетно направление: Компетентни и мотивирани административни служители – статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности.

Специфична цел 1: Прецизиране на функциите на съдебния статистик и служителя, осъществяващ дейност по съдебна статистика

Специфична цел 2: Специализирано начално и продължаващо обучение на съдебните служители, осъществяващи дейност по съдебна статистика. Професионалното образование и обучение в контекста на ученето през целия живот.

Специфична цел 3: Въвеждане и прилагане на обективни критерии и процедура за атестиране на съдебните служители, осъществяващи дейност по съдебна статистика и оценка на тяхната натовареност.

Мерки за реализация:

1. Разширяване на прилагането на модулна организация на професионалната подготовка.

2. Информационно и технологично модернизиране.
3. Реализиране на програми и проекти за обучение на лицата от целевата група с цел повишаване на адаптивността им и качеството на предоставяната услуга.
4. Създаване на предпоставки за материална осигуреност на професионалната подготовка.
5. Осигуряване на възможност за организиране на професионално образование и обучение в процеса на работа.
6. Прогнозиране на потребностите от нови умения на секторно ниво и изграждането на секторни квалификационни рамки в областта на съдебната статистика.

РАЗДЕЛ II: ПЛАН ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА ПРОДЪЛЖАВАЩО ОБУЧЕНИЕ В СЪДИЛИЩАТА ПО ОТНОШЕНИЕ НА ДЕЙНОСТТА НА СЪДЕБНИТЕ СТАТИСТИЦИ И СЛУЖИТЕЛИТЕ, ОТГОВАРЯЩИ ЗА СЪДЕБНАТА СТАТИСТИКА

1. ЦЕЛ

В рамките на частта от стратегическия документ, свързан с оценка на ефективността на осъществените обучения, и въз основа на анализа на резултатите от оценката, и изводите, свързани с евентуалното предприемане на коригиращи управленски действия, предвидихме последователно прилагане на мерки и решения за постигане на максимална устойчивост на резултатите от постигнатите цели, свързани с повишаване на компетентността на служителите от звената в съдебната система, свързани с обработка на статистическа информация, което от своя страна, да доведе до качествено и достоверно събиране на данни в рамките на съдебната система, въз основа на единна методология, а от друга страна, до качествено представяне на дейността на система пред обществото, и въвеждане на измерими показатели, които могат да послужат за аналитична дейност по отношение на дейността на съдебните органи, разбирани в най-широк смисъл на реформа.

В този смисъл, дефинирахме стратегическата цел, приоритетните направления и специфичните цели, по които следва се предприемат съответните мерки, като последващи действия, гарантиращи устойчивост на постигнатите резултати от реализацията на настоящия проект, както следва:

Стратегическа цел: По-добро управление на съдебната система.

Приоритетно направление. Компетентни и мотивирани административни служители – статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности.

Специфична цел 1: Прецизиране на функциите на съдебния статистик и служителя, осъществяващ дейност по съдебна статистика

Специфична цел 2: Специализирано начално и продължаващо обучение на съдебните служители, осъществяващи дейност по съдебна статистика. Професионалното образование и обучение в контекста на ученето през целия живот

Специфична цел 3: Въвеждане и прилагане на обективни критерии и процедура за атестиране на съдебните служители, осъществяващи дейност по съдебна статистика и оценка на тяхната натовареност.

С цел гарантиране на устойчивостта на резултатите и съответно прилагане на насоките за въздействия и мерките за реализация, разработихме план за въвеждане на продължаващото професионално обучение, чиято цел е: Създаване и усъвършенстване на условията за придобиване, разширяване и развитие на професионалната квалификация на съдебните статистици и служителите, отговарящи за съдебната статистика с оглед подобряване пригодността за заетост, професионална кариера и индивидуално развитие.

2. МЕРКИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Във връзка с реализирането на плана за въвеждане на продължаващо обучение се определят следните основни приоритети:

1. Усъвършенстване условията за достъп до продължаващо професионално обучение.
2. Постигане ефективност на взаимодействието между институциите, ангажирани с продължаващото професионално обучение.
3. Осигуряване на високо качество на продължаващото професионално обучение.
4. Повишаване на инвестициите в продължаващото професионално обучение.
5. Научно осигуряване на продължаващото професионално обучение.

С оглед на така заложените цели, на първо място следва да се предвидят обучения, свързани с резултатите от прилаганата методика, след първоначалните резултати в рамките на първото шестмесечие след въвеждането ѝ и с оглед или при необходимост от коригиращи действия. В тази връзка, като подготвителни действия е необходимо:

а/ Приемане на разработената методика за контрол и проверка на статистическите данни от ВСС и включване на същата във вече приетите от ВСС нови индекси и указания при отчитането на резултатите от институционалния контрол.

б/ Пилотно въвеждане на методиката и указанията към нея в няколко съдилища от различен тип и големина.

в/ Анализ на резултатите от пилотното въвеждане на методиката от магистрати, административни ръководители и служители, които изпълняват функции на статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности.

г/ Разработване на единна деловодна система с ясни и точни указания за попълване и отчитане на данните за видовете дела в съдилищата.

д/ Разработване на единна методика с ясни и точни указания за попълване и атестиране на магистратите.

е/ Приемане на разработената методика от ВСС.

ж/ Въвеждане на методиката в работата на съдилищата.

з/ Гратисен период за работа на старата и новата система за анализ на данните от тях. Изводи и заключения за ефективността на въведената единна методика и указанията към нея.

и/ Периодично актуализиране на методиката и указанията към нея

На база на така описаните действия следва да се проведат:

1. Практическо обучение на служители – статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, административни ръководители и магистрати по разработената единна деловодна система за попълване и отчитане на данните за видовете дела, с продължителност от минимум 8 учебни часа;
2. Практическо обучение на служители – статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, административни ръководители и магистрати по разработената единна система за попълване и атестиране на магистратите, с продължителност от минимум 4 учебни часа .
3. Периодични и текущи обучения по актуализираните указания за работата с методиката във връзка с промени в законодателството.

Обученията, описани по-горе могат да се проведат и под формата на дистанционно обучение, като периодът на провеждането им следва да се идентифицира до една година от датата на приемане на разработените системи и методиката от висшия съдебен съвет.

4. Следва да се предвиди и провеждането на ежегодни работни срещи за споделяне на добри практики, най-често срещани проблеми, с представители на съдебните статистици, служителите, отговарящи за съдебната статистика, и Комисията по анализ и отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт и членове на ВСС.

Въз основа на разработения метод за генериране на анкети за обратна връзка с цел изследване на ефективността от проведени обучения, разработен по настоящия договор, който считаме за приложим и при оценка на последващите обучения, смятаме че направленията и темите, по които е необходимо осигуряване на продължаващо обучение, са следните

1. Допълнително обучение за задълбочаване и разширяване на знанията и уменията за работа информационни и комуникационни технологии,

по-специално за работа с програмата Excel, като обучението следва да е практическо в рамките на минимум 8 учебни часа.

2. Разработка на индивидуално въвеждащо обучение на новопостъпили служители – статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, по модули, свързани със генерирането на извадки, видове регистри и работи с бази данни и Excel, работа с деловодна система, както и общи познания за процесуалните правила. Обучението може да бъде разработено и под формата на дуално обучение, като следва да е минимум 7 работни дни.
3. Допълнително обучение по математически модели, работа с база данни, генериране на извадки, регистри и информационни технологии – обучението следва да е периодично, ежегодно, практическо, с продължителност от минимум 8 учебни часа, и целева група – идентична с целевата група по настоящия проект.
4. Допълнително теоретично обучение за процесуалните правила за движение на делата в зависимост от тяхната характеристика и процесуалните възможности за развитието им, в рамките на минимум 8 учебни часа с целева група, идентична с целевата група при реализацията на настоящия проект.
5. Разработване на курсове в дистанционна форма по модули, свързани със генерирането на извадки, видове регистри и работи с бази данни и Excel, работа с деловодна система, както и общи познания за процесуалните правила..
6. Създаване на форум в сайта на Висшия съдебен съвет, където да се обсъждат проблемите на статистиците от съдебната система и да се предоставят методически указания.
7. Създаване на работна група за уеднаквяване на отчетните форми за ВСС и Министерство на правосъдието, и методически указания за прилагането на тези уеднаквени отчетни форми.

8. Индивидуално обучение на статистиците, съответно служителите, отговарящи за съдебната статистика в съдилища, осъществяващи специфични функции или с временна атипична натовареност в работни групи със съдебните статистици от ВСС като например специализирани съдилища, или съдилища с натовареност по определен вид дела, напр. бежански вълни, търговска несъстоятелност и други специфики, въз основа на социално икономически фактори или промени в процесуалното законодателство във връзка с разпределение на подсъдността.

Описаните в плана за обучение предлагани форми и направления на обучения са в съзвучие с мерките за реализация на стратегическата цел, както бяха дефинирани по-горе и по-специално:

- Разширяване на прилагането на модулна организация на професионалната подготовка.
- Информационно и технологично модернизиране.
- Реализиране на програми и проекти за обучение на лицата от целевата група с цел повишаване на адаптивността им и качеството на предоставяната услуга.
- Създаване на предпоставки за материална осигуреност на професионалната подготовка.
- Осигуряване на възможност за организиране на професионално образование и обучение в процеса на работа.
- Прогнозиране на потребностите от нови умения на секторно ниво и изграждането на секторни квалификационни рамки в областта на съдебната статистика.

3. ОТГОВОРНИ ЛИЦА

- Членове на Висшия съдебен съвет.

- Членовете на Комисията по Професионална квалификация, информационни технологии и статистика и на Комисията по Анализ и отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт към Висшия съдебен съвет.
- Административни ръководители на съдилищата.

4. ФОРМИ НА ОБУЧЕНИЕ

Формите на обучение чрез които предлагаме да се осъществява планираните бъдещи обучения са три вида:

а. Групова форма на обучение:

При така описаната форма обучението се осъществява в рамките на група, която се характеризира с еднаква професионална подготовка и еднаква или сходна длъжност, като:

а/ на всяка от групите се представя теоретично обучение и задачи от практическо естество;

б) обучителят ръководи косвено дейността в отделните групи,

в) общуването е на равнище обучител –обучаеми от дадена група или обучаем – обучаем (вътре в групата);

4.2. Индивидуална форма на обучение.

Така описаната форма за обучение предлагаме да се прилага по отношение на новопостъпилите служители, извършващи дейност по съдебна статистика – встъпително индивидуално обучение. При прилагането на тази форма, предлагаме служител осъществяващ дейността към момента да въведе новопостъпилият служители, като съответно лицата са в ролята на обучител и обучаем, като общуването е само между обучител и обучаем, съответно в зависимост от равнището им на подготовка и развитие задачите се поставят самостоятелно. Предлагаме при ползването на тази форма обучителят да въведе новопостъпилият служител в дейността, в рамките на един обичаен работен ден от 8 часа.

а. Дистанционната форма на обучение.

Дистанционната форма на обучение се осъществява чрез средствата на съвременните информационни и комуникационни технологии и включва

дистанционни учебни часове, самоподготовка, текуща обратна връзка за резултатите от обучението и евентуално изпитни тестове за определяне на постигнато ниво по съответния учебен план. Формата позволява едновременно обучение на по-големи групи от служители, извършващи статистическа дейност.

Тази форма позволява и интерактивен подход, възможност за адекватна обратна връзка, както и възможност за общуване и обмяна на опит между обучаемите. Същата не изисква ангажирането на значителен финансов ресурс.

- b. Възможни са и комбинирани подходи при формите на обучение, като конференции, обучения на каскаден принцип, информационни дни, дни за обмяна на опит.

5. НОМЕНКЛАТУРА ОТ КУРСОВЕ ЗА ОБУЧЕНИЯ

Предлаганата от нас в краткосрочен план номенклатура от курсове за обучение информация за вида и формата на провеждане, както и уменията, които носят на завършилите ги служители, е както следва:

- Практическо обучение на служители – статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, административни ръководители и магистрати по разработената единна деловодна система за попълване и отчитане на данните за видовете дела, с продължителност от минимум 8 учебни часа.

Формата на обучение – групова форма, при наличие на съответна техническа възможност – дистанционно обучение;

Уменията от практическото обучение ще се състоят в улесняване и уеднаквяване на практиката при работа с единна деловодна система за попълване и отчитане на данните за видовете дела.

- Практическо обучение на служители – статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности, административни ръководители и магистрати по разработената единна система за попълване и атестиране на магистратите, с продължителност от минимум 4 учебни часа.

Формата на обучение – групова форма, при наличие на съответна техническа възможност – дистанционно обучение.

Уменията от практическото обучение ще се състоят в улесняване и уеднаквяване на практиката при работа с единна система за попълване и атестиране на магистратите.

- Периодични и текущи обучения по актуализираните указания за работата с методиката във връзка с промени в законодателството.

Формата на обучение – дистанционно обучение, посредством създаване на специален раздел в сайта на Висшия съдебен съвет с практически указания за служителите, извършващи статистическа дейност за начин на процедиране при настъпване на промени в процесуалните закони.

Уменията от практическото обучение ще се състоят в уеднаквяване на практиката за отчитане на данни при настъпване на законодателни промени, имащи отношение към класифицирането и движението на делата.

6. ГОДИШЕН ПЛАН ЗА ПРОДЪЛЖАВАЩО ОБУЧЕНИЕ

Предлагаме в рамките на следващата календарна година следния годишен план за организационни единици, длъжности или разнообразни групи служители, при съобразяване на длъжностните характеристики на лицата, формиращи целева група.

В конкретната хипотеза, служителите изпълняващи статистическа дейност имат сходни длъжности характеристики и съставляват една целева група, поради което разделение по длъжностни характеристики при груповото обучение се явява неадекватно по отношение на фактическата ситуация, констатирана към настоящия момент. Ето защо, не считаме че същите следва да се разделят в подгрупи в зависимост и от изпълняваната длъжност и конкретната им длъжностна характеристика. С оглед заданието по изпълнявания договор, в настоящия първи годишен план е разработен за целевата група, която бе обект и на настоящия договор. Годишният план е разработен при допусканията, че в рамките на една календарна година, ще бъде въведена единната деловодната система, единната система за попълване и атестиране на магистратите, както и приета пробираната методика.

Целеви групи – организационни единици	Тема на обучението	Критерий за оценка на потребностите от обучение	Форма на обучението	Срок за провеждане на обучението	Участници	Начин за оценка
Служители – статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности.	Практическо обучение по разработената единна деловодна система за попълване и отчитане на данните за видовете дела	Въвеждането на единна деловодна система	Групово обучение	8 учебни часа	200 съдебни служители, извършващи статистически дейности.	тест
Служители – статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности.	Практическо обучение по разработената единна система за попълване и атестиране на магистратите	Въвеждане на единна система за попълване и атестиране на магистратите	Групово обучение	4 учебни часа	200 съдебни служители, извършващи статистически дейности.	тест
Служители – статистици и съдебни служители, извършващи статистически дейности.	Практическо обучение по разработената методика за проверка и контрол на статистически данни, отчитащи дейността на съдебните органи и съдиите в Република България	Въвеждане на разработената методика за проверка и контрол на статистически данни, отчитащи дейността на съдебните органи и съдиите в Република България	Групово обучение	8 учебни часа	200 съдебни служители, извършващи статистически дейности.	тест

Последващите годишни планове следва да се изготвят от отговорните лица в началото на всяка календарна година на база на предварително проучване сред административните служители в съдилищата. При провеждане на обученията следва да се съблюдават принципите за равна възможност за участие и прозрачност.

Като критериите за проучване на потребностите от обучение следва да се залагат: промени в законодателство или съответно вътрешни правила и регламенти; резултати от анализи от предходни обучения; оценки и анализ от провеждане на вътрешни проверки.

7. ИНДИВИДУАЛНИ ПЛАНОВЕ ЗА ОБУЧЕНИЕ

Въз основа на получените данни от обратната връзка със служителите, извършващи статистическа дейност, считаме че констатира необходимост в особено голяма степен, да се проведе индивидуално обучение, със следните характеристики:

Целева група: съдебни служители, извършващи статистическа дейност, които нямат висше образование по статистика, или информационни и комуникационни технологии.

Продължителност: минимум 8 учебни часа

Тема: „Работа с Excel“

Подтеми: Генериране на извадки, Типове данни; Формат; Изчисления; Сетове от данни – правила ; Анализ на данни; Обобщения на данни; Систематична случайна извадка.

Вид на обучението: Практическо обучение

При осъществяване на тези обучения, не е необходимо ангажиране на допълнителни ресурси, тъй като обучението може да се проведе от компютърния специалист, с който повечето съдилища разполагат.

8. ОТЧЕТНОСТ. СИСТЕМА ЗА СЪХРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

Предлагаме с цел създаване на система за съхранение на информация за планирани обучения, както и отчетност по отношение на брой предвидени служители и периоди на провеждане, съответно възможност за създаване на планове за обучение за новопостъпили и преназначени служители- съдебни служители, извършващи статистическа дейност, да се приложи следната методология.

Създаване на единна точка за контакт на национално ниво, според нас е подходящо да е в структура на ВСС (при посочването на отговорни лица по п. 3 от настоящата разработка), както и задължително да се определи експерт, който да подпомага обмена на информация и координацията, включително и с националната контактна точка (НКТ).

НКТ изготвя и съхранява досие за всяко проведено обучение, което съдържа текущата информация, в т.ч. и кореспонденция по отношение определяне на участници, обратни връзки от проведените обучения, финални тестове, копие от издаден сертификат. НКТ води регистър за всички обучения, която съдържа информация за: темите на обучението, период и място на провеждане, данни за участниците, отразяване на получени доклади, обратни връзки и сертификати. НКТ следи и за начина на избор на обучители, както и за логистиката на провежданите събития, като в случай че е възложена на трето лице – осъществява контрол и съхранява всички релевантни данни.

9. ОБРАТНА ВРЪЗКА

По отношение на бъдещите обучения, предлагаме с цел изследване на ефективността от проведени обучения и като метод за генериране на анкети за обратна връзка с цел изследване на ефективността от проведени обучения, да се използва разработената методология при изпълнение на настоящия проект.

Считаме, че може да се използват всички или част от използваните инструменти, което би създало предпоставки за измеримост на нивото на удовлетвореност и качеството на проведеното обучение. При прилагането на тази методика се използват следните инструменти:

- анкетна карта с цел набиране и анализ на информация за ефективността на обученията;
- Фокусиран въпросник за удовлетвореността от обучението;
- Фокусиран въпросник за полуструктурирано дълбочинно интервю.

При изготвянето на анкетната карта, въпросника за удовлетвореността и за полуструктурираното дълбочинно интервю следва да са спазени основните методи за набиране на информация и анализ, а именно:

- Количествени методи за набиране и анализ на социологическа информация - те осигуряват изключително висока степен на представителност на получените данни;
- Качествени методи за набиране и анализ на социологическа информация – характеризират се с по-ниска степен на структурираност и по-голяма интензивност при общуването с лицата, от които се набира информация;
- Допълващи техники за набиране на информация и анализ.

Всеки един от тези методи притежава различни възможности и има специфични ограничения, поради което те се използват в комбинация, която е с висока степен на съгласуваност от гледна точка на получаване на съвместима информация.

Анкетната карта следва да се състои от въпроси и твърдения от затворен тип с определени варианти за отговор и въпроси от отворен тип с възможност за изразяване на свободен отговор. Въпросите и твърденията в анкетната карта изследват базисните и специфичните аспекти на отделните направления за оценка на ефективността на обученията.

Въпросникът за оценка на степента на удовлетвореност от обучението също следва да съдържа въпроси от затворен тип с определени варианти за отговор и въпроси от отворен тип с възможност за изразяване на свободен отговор. Въпросите и твърденията са насочени към събиране на информация за обучението като цяло, както и за различни негови аспекти.

Фокусираният въпросник за полуструктурирано дълбочинно интервю съдържа въпроси от отворен тип, които предполагат свободно изразяване на мнението на обучаемите. Въпросите са ориентирани към извличане на

информация за ефективността на обучението, удовлетвореността от него и препоръки за бъдещи обучения. В края на всеки един от инструментите е поместен блок за демографските признаци на изследваните лица, като категорично е споменато, че тези данни ще се използват конфиденциално единствено и само за обобщение на резултатите.

При формулировката на въпросите и твърденията от анкетната карта, въпросника и интервюто следва да са спазени основните правила, които осигуряват максимална достоверността на отговорите на респондентите, а именно:

- Въпросите и отговорите не следва да съдържат внушение, което по един или друг начин да насочва изследваните лица към определени отговори, да прави някои отговори по-желани или по-престижни, създавайки изкуствена възможност те да бъдат давани по-често от други;
- За затворени тип въпроси предварително следва да са формулирани възможните отговори, които предвиждат възможни случаи, независимо от очакванията колко респонденти ще отговорят на всеки от тях;
- Въпросите и отговорите следва да са формулирани по равностоеен начин, така че различните отговори носят еднаква смислова стойност;
- Отговорите следва да образуват единна скала и се отнасят до един и същи признак.

За обработката на събраните данни от анкетната карта, въпросника за удовлетвореността и интервюто следва да бъдат използвани както количествени статистически техники и анализи (описателни и дедуктивни), така и качествени методи – контент анализ. По този начин ще се установи степента на съпоставимост на получените резултати от използването на тези количествените и качествените методи.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ВЪВЕЖДАНЕ НА ПЛАНА В ДЕЙСТВИЕ

Реализирането на плана може да доведе до:

10. Уеднаквяване, съгласуване и съизмеримост на статистическата отчетност, която се изпраща до ВСС и до Министерство на правосъдието.
11. Разработване на модел за оптимизиране разпределението на ресурсите в структурите на съдебната система.
12. Хармонизиране на събираната статистическа информация, отнасяща се до отчитането на дейността на съдилищата в рамките на използваните съдебни информационни системи в Република България.
13. Повишаване на надеждността на статистическата отчетност, включително допълнителни механизми за външен контрол и верификация.
14. Обвързване на събираната статистическа информация с показатели, които в по-голяма степен да отразяват гледната точка на „потребителя“ и обществото, а не само с вътрешноведомствени показатели.
15. Въвеждане на по-качествени решения, съобразно констатираните добри практики, и съответно обучението в работата по тези идентифицирани добри практики и въведени методологии.
16. Гарантиране на качеството на правосъдието от гледна точка на сравнимостта на бързината, ефективността и степента на доверие на гражданите към правораздаването в България с тези показатели в останалите страни-членки на Европейския Съюз.
17. Постигане на общата стратегическа цел, свързана с подобряване работата на съдебната система, повишаване на доверието в нея и

гарантиране на правовия ред в страната за утвърждаване на върховенството на закона.

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОДЪЛЖАВАЩИ ОБУЧЕНИЯ

Възможностите за финансиране на продължаващи обучения могат да се потърсят в Оперативна програма „Добро управление“ и по-конкретно в Приоритетна ос 3 „Прозрачна и ефективна съдебна система“, Специфична цел 1 Увеличаване на прозрачността и ускоряване на правораздаването чрез реформа в структурите, процедурите и организацията на съдебната система.

В областта на съдебната система се предвиждат мерки за: подобряване работата на съдебната система за постигане на по-бързо, по-справедливо и по-ефективно правосъдие, оптимизирането на структурата на съдебната власт, осигуряването на съдебна статистика, подобрене на стратегическото планиране и управлението на съдебната система.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изпълнението на проекта води до подобряване достъпа до професионално образование, повишаване качеството на практическата подготовка, повишаване на адаптивността и професионалната квалификация на съдебните статистици и съдебните служители, осъществяващи статистическа дейност.

Повишаването на квалификацията на служителите, осъществяващи дейност по съдебна статистика, ще доведе до качествена съдебна статистика, която от своя страна ще позволи активно управление на натовареността, условията на труд и броя на магистратите.

Резултатите от изпълнението на дейностите по настоящия проект следва да позволят доразработване на модел за оптимизиране на разпределението на ресурсите в структурите на съдебната система и надграждане с оглед предстоящото през 2015 г. въвеждане на нови шифри в статистическите отчети, което ще доведе до раздробяване на гражданските, наказателните и административните дела на конкретни видове по материята. Качествената съдебна статистика също така ще позволи обвързване на бюджетирането на отделните звена на съдебната система с отчетените резултати от работата им в съответствие с определените програмни цели.

Качествената съдебна статистика ще позволи създаване на механизъм за дефиниране и приемане на програмни цели по отделните показатели за ефективност и качество, които да бъдат залагани във всеки следващ бюджет, с отчитане на спецификата на отделните звена на съдебната власт, включително на регионалните нужди.

Ръководител екип:

Дон. д.пс.н. Соня Карабельова

